Pentru Biblioteca

TRAIANIDA

POEMA EPICA

DE

DIMITRIE BOLINTINEANU.

BROȘURA I.

BUCUREȘCI
TIPOGRAFIA LUCRĂTORILOR ASSOCIAȚI
12, PASSAGIULŬ ROMĂNŬ, 12.
1869.

www.dacoromanica.ro

TRAIANIDA

POEMA EPICA

DE

DIMITRIE BOLINTINEANU.

BROȘURA I.

BUCUREȘCI
TIPOGRAFIA LUCRĂTORILOR ASSOCIAȚĬ
12, PASSAGIULŬ ROMĂNŬ, 12.
1869.

www.dacoromanica.ro

TRAIANIDA

Pentru că teatrul resbelelor Romanilor contra Dacilor a fost Transilvania ;

Pentru că Români Transilvani aŭ simțimêntul originei lor, limbei lor, literaturei lor, datinelor lor ;

Pentru că sunt viteji și lupt cu putere și convingere pentru naționalitatea lor ;

Li se dedică acéstă epopee.

Români, când voi afla-veți de unde ați plecat,
Veți merge 'n calea viței cu capul ridicat.
Primiți, Români, acéstă poemă ce ve spune
Că din eroi se trage a vóstră națiune :
Din doă ginte-antice, din doă ginte mari,

www.dacoromanica.ro

II

De o potrivă brave, de o potrivă tarĭ.
Un popul care nasce din alți doĭ populĭ bravĭ,
Nu póte ca să fie un popul slab de sclavĭ.
Români dovediră mărita origină.
Treĭ secolĭ de învingerĭ, pe Dunăre-aŭ luptat!
Dar eĭ plecară fruntea când mâna cea streină
Pe tronul Românieĭ domnĭ robĭ le-a aruncat.
In dată fu privită ca crimă vitejia,
O crimă chĭar unirea, o crimă România.
Și domni fără vĭață, născuți să se 'njoséscă,
N'aveaŭ de cât o țintă : Români să smeréscă.
Nicĭ unul dintre dênși n'a cutedat, se spune,
Acele treĭ coróne ce un Mihaĭŭ uni,
Cu sabia Română pe frunte ale pune.
Robĭ, a lor misiune a fost de a robi!
Acum se schimbă sórta. Acéstă națiune,
Adĭ liberă de sclavi ce sclavă o voĭaŭ,
Să își aducă-aminte de vorbele strebune
Ce către noĭprin vécurĭ din când în când treceaŭ:
Maĭ bine astă țéră să fie un mormênt,
De cât să nu maĭ fie un loc puteric, sânt!

Dimitrie Bolintinénu.

---

www.dacoromanica.ro

DOINA I

Musă, inspiră-me, lira'mĭ să murmure
Numele-eroilor cu fapte rarĭ;
Nobilă cântecu'ĭ, fă'l demn de luptele
Şi strelucirile timpilor marĭ.
Spune cum Dacia cade sub armele
Romeĭ, a globuluĭ mândră stăpână;
Cum din unirile Romeĭ cu Dacia,
Nasce în Dacia ginta Română.

Dómna popórelor, Roma, da Dacieĭ
Un tribut. Marele Cesar Traĭan
Vine cu armele, luptă şi liberă
Roma şi umilă statul Dacĭan.
Dacia murmură, apoĭ ĭa armele.
Cércă să 'ntimide crudul destin.

www.dacoromanica.ro

Nu rabdă-o naţie jugul, supunerea,
Când ea nu merită jugul străin.
Marele Cesare vine în Dacia,
Vine cu armele, a doa óră :
Naţia Dacieĭ simte durerile'ĭ,
Vrea a fi liberă saŭ vrea să móră !
Eĭ ridic armele contra Cesaruluĭ
Ca să se 'nmormênte cu ţéra lor,
Dacă ursitele nefavorabile
Vor fi în luptele astuĭ popor.
Regəle Decebal chĭamă popórele
Rinuluĭ cu-armele, ca să'l ajute ;
Însă Germania, sclavă Romanilor,
Plânge-ale patrieĭ drepturĭ perdute.

Regele Decebal vine, sacrifică
Ḍeeĭ-Eudocieĭ, în templul eĭ.
Preoţi templuluĭ junghie taurul,
Modulă imnele sacre la ḍeĭ.
Colo e statua ḍeeĭ Eudocieĭ
Nudă ; cu braţele junghie un taur
Care genuchile plécă, — umilindu-se.
Ea îl înjunghie c'un pumnal d'aur.
Pe muri capisteĭ, peste o marmură
Semnele ḍeilor omu-a sculptat.
Un ḍeŭ ce'ĭ sórele, vĭaţa născêndu-se,
Intră în taurul ce-a 'naintat.
Unul din idoli cari o 'nconjură,
Şéde la drépta sa, facla înclină ;
Ćel de la stînga sa facla cu flacăra
'Nalţă 'n sus, aerul se înlumină.

www.dacoromanica.ro

Ele sunt semnele serilor, ḑilelor.
Un ḑeŭ pe taurul negru călare,
Apucă cornele'ĭ; altul cu mânele
Ţine pe taurul în nemişcare.
Peste-a luĭ mantie ce 'n aer flutură,
Corbul şi acvila îĭ fac un cer;
Acvila, şérpele 'l ţine în ghĭarele'ĭ;
Un leŭ cu capul seŭ intră 'n crater.
Caru îl conduce doĭ ḑeĭ în aere,
Sbóră spre idolul ce se 'nspăimântă,
Şérpele încolăce capul idoluluĭ.
Ţurnă vederile şi se avêntă.
Pare maĭ din-colo sub chip de vergură :
Luna în nascere. Iar lîngă ea,
'N chipul flăcăuluĭ, scîntee Sórele
Ce prin norĭ córnele capreĭ vedea.
Doĭ idólĭ tremură. Unul vederile
Spre capră ţintuĭe, altul întinde
Arcul. În craterul se vede taurul
Ce privea sórele cum se aprinde.
Ḑeea Eudocia stă pe picĭórele'ĭ,
Ţine cu mânele sceptru-aurat.
Fruntea pe braţele'ĭ înclinând, idolul
Lîngă o vergină şéde culcat.
Ḑeea din mijlocu'ĭ pînă la crestetu'ĭ
Nudă, 'şĭ acoperă capul cu laur.
Părul eĭ riură bucle pe umeri'ĭ.
Vĭaţă e taurul, pumnul de aur
Este chĭar sórele ce intră 'n taurul
La ecinosele de primăverĭ.
Chipul ce facla luĭ plécă cu flacăra,
Dând reaminterea negrelor serĭ,

www.dacoromanica.ro

Nu rabdă-o naţie jugul, supunerea,
Când ea nu merită jugul străin.
Marele Cesare vine în Dacia,
Vine cu armele, a doa óră :
Naţia Dacieĭ simte durerile'ĭ,
Vrea a fi liberă saŭ vrea să móră !
Eĭ ridic armele contra Cesaruluĭ
Ca să se 'nmormênte cu ţéra lor,
Dacă ursitele nefavorabile
Vor fi în luptele astuĭ popor.
Regele Decebal chĭamă popórele
Rinuluĭ cu-armele, ca să'l ajute ;
Însă Germania, sclavă Romanilor,
Plânge-ale patrieĭ drepturĭ perdute.

Regele Decebal vine, sacrifică
Ḍeeĭ-Eudocieĭ, în templul eĭ.
Preoţi templuluĭ junghie taurul,
Modulă imnele sacre la ḍeĭ.
Colo e statua ḍeeĭ Eudocieĭ
Nudă ; cu braţele junghie un taur
Care genuchile plécă, — umilindu-se.
Ea îl înjunghie c'un pumnal d'aur.
Pe muri capisteĭ, peste o marmură
Semnele ḍeilor omu-a sculptat.
Un ḍeŭ ce'ĭ sórele, vĭaţa născêndu-se,
Intră în taurul ce-a 'naintat.
Unul din idoli cari o 'nconjură,
Şéde la drépta sa, facla înclină ;
Cel de la stînga sa facla cu flacăra
'Nalţă 'n sus, aerul se înlumină.

www.dacoromanica.ro

Ele sunt semnele serilor, ḑilelor.
Un ḑeŭ pe taurul negru călare,
Apucă cornele'ĭ; altul cu mânele
Ţine pe taurul în nemişcare.
Peste-a luĭ mantie ce 'n aer flutură,
Corbul şi acvila îĭ fac un cer;
Acvila, şérpele 'l ţine în ghĭarele'ĭ;
Un leŭ cu capul seŭ intră 'n crater.
Caru îl conduce doĭ ḑeĭ în aere,
Sbóră spre idolul ce se 'nspăĭmântă,
Şérpele încolăce capul idoluluĭ.
Ţurnă vederile şi se avêntă.
Pare maĭ diṇ-colo sub chip de vergură :
Luna în nascere. Iar lîngă ea,
'N chipul flăcăuluĭ, scîntee Sórele
Ce prin norĭ córnele capreĭ vedea.
Doĭ idolĭ tremură. Unul vederile
Spre capră ţintuĭe, altul întinde
Arcul. În craterul se vede taurul
Ce privea sórele cum se aprinde.
Ḑeea Eudocia stă pe picĭórele'ĭ,
Ţine cu mânele sceptru-aurat.
Fruntea pe braţele'ĭ înclinând, idolul
Lîngă o vergină şéde culcat.
Ḑeea din mijlocu'ĭ pînă la crestetu'ĭ
Ñudă, 'şĭ acoperă capul cu laur.
Părul eĭ riură bucle pe umeri'ĭ.
Vĭaţă e taurul, pumnul de aur
Este chĭar sórele ce intră 'n taurul
La ecinosele de primăverĭ.
Chipul ce facla luĭ plécă cu flacăra,
Dând reaminterea negrelor serĭ,

www.dacoromanica.ro

Al ecinosuluĭ tómneĭ sunt semnele;
Chipul ce torța luĭ în sus espune,
Dând amintirile dulcĭ ale ḑiorilor,
D'al primăverilor ecinos spune.
Leŭl e sórele ce intră 'n semnele'ĭ.
Semnul isvórelor este craterul.
Corbul și acvila pe ḑee 'nconjură.
Ḑeea Eudocia dulce ca cerul
Ședе alăturea cu Fosforos;
Ḑeŭ al resbeluluĭ, ḑeŭ al amoruluĭ
Este lucéfĕrul, e Făt-frumos.

Saltă în strigăte Sarmisegetusa.
La pórta templuluĭ s'aŭ adunat
Preoți, zarubi ce port căcĭulele
'Nalte și popolul neastêmperat.
După vechĭ datine, regele Dacieĭ
Mandă la Zamolsis un mesager.
Iécă cum regele ḑise trimisuluĭ.
„ Morĭ și du ḑeuluĭ mare din cer,
„ Scire că Dacia pere sub armele
„ Romeĭ. Să riure trăsnete cerul! "
Treĭ lăncĭ înfipseră, treĭ inși cu mânele
Lanță în arie pe mesagerul;
Spintecă aerul, cade pe sulițe,
Câte treĭ lăncile sînul luĭ prinde.
Lăncile sângeră, populu-aplaudă.
Pe mesagerele mórtea 'l coprinde.
Apoĭ spre Zamolsis suflul trimisuluĭ
Sbóră și scîntee pe orison;
Sbóră la Zamolsis. Ḑeea-Eudocia

www.dacoromanica.ro

'I-a deschis porțile la Cocaïon.
Muntele deilor 'nalță în aburi'ĭ
D'aur și purpură, fruntea sa verde;
Cură la pólele'ĭ undă spumatecă,
Geme și 'n văile late se perde.
Pe strelucitele vêrfurĭ vin suflete
De ale morților, plutind ușor;
Ast-fel în dilele recĭ ale ĭernelor
Geruĭe aerul scînteetor.
Dintr'a Eudocieĭ stană gigantecă,
Cură cristalele murmurătóre.
Este o lespede, bancă a deilor
Și a deițelor, strelucitóre.
Șed toți pe lespede : dei și deele
Scîntee'n radele de fericirĭ.
Colo e Zamolsis, Sabu al Misilor.
Colo Eudocia cu dulcĭ dimbirĭ,
Vine cu suflete d'ómenĭ, cu Fosforos
Ce ĭĭ dic Făt-frumos ; șed p'o estradă
D'aur, de marmură, idolĭ și idole.
Fețe mult splendide las să se vadă.
Zamolsis între deĭ șéde; balaurul
Stă la picĭórele'ĭ înaripat,
Códa luĭ tremură, ochĭul luĭ scîntee,
Geme și fluieră, stă nemișcat.
Deea Eudocia, în sînul ceruluĭ,
Urcă pe suflete și le cobóră;
Trece prin porțile luneĭ și sóreluĭ
Și către Zamolsis în cârdurĭ sbóră.
Marele Zamolsis stă și le judecă;
El, după faptele lor pe pămênt,
După ce judecă el le dă formele

www.dacoromanica.ro

Noĭ cari merită; ele s'avênt.
Din sus de mĭdlocu'ĭ nudă, Eudocia
Luce sub aurul lungelor plete,
Sóre ce coperă ĭarna ḑăpeḑile.
Plană pe umere'ĭ doă planete :
A dimineţelor una, a serilor
Alta; dintr'ênsele una'ĭ Murgil,
Blondă şi rumenă; alta maĭ sérbădă
Şi melancolică, este Ḑĭoril.
Cea d'ânteĭŭ facla sa 'nalţă cu flacăra,
Cea-l-altăfacl a sa în jos o ţine.
Are în mânele'ĭ sceptru ce scîntee.
Corbul şi acvila şed lîngă sine.
Ḑeea e Sórele. Vĭaţa, mişcările,
Dă universuluĭ prin dulcĭ ḑimbirĭ.
Sóre e, lună e : vĭaţă, armonie;
Varsă dinc ornul eĭ dulcĭ fericirĭ.
Pórtă diademă şi dela mijlocu'ĭ
Pórtă o mantie în tot-d'a-una;
Peptul eĭ graţios reflectă sórele,
Spatele'ĭ d' ivoriŭ reflectă luna.
Iécă cum Zamolsis ḑice : „ Unindu-se,
„ O ḑeĭ, cu numerul soţ unitatea,
„ Nasce din sine-le vĭaţa, armonia,
„ Rod al neantuluĭ, umanitatea.
„ Corpul şi sufletul doă sunt, ḑeilor.
„ Sufletul omuluĭ e despărţit :
„ Partea cuvêntuluĭ ş'a necuvêntuluĭ.
„ Sufletul omuluĭ e nefinit;
„ Trece la sórele vĭeţeĭ sub formele
„ Noĭ ce le capetă prin încetare,
„ După cum merită pentru pecatele

www.dacoromanica.ro

„ Şi retăcirile ce 'n lume are.
„ Dar, ḑeĭ aĭ Dacieĭ, timpul se turbură
„ Vine Cesarele să ne sdrobéscă,
„ Vine cu armele; ḑei Olimpuluĭ
„ Pe aĭ Carpaţilor, să 'nlocuĭéscă.
„ Causa Dacieĭ este a ḑeilor
„ Dacieĭ. Astă-ḑĭ dar să ne gândim
„ Despre mijlócele : cum al Cesaruluĭ
„ Plan de învingere, să risipim!“
Ḑeea Eudocia, dulce şi timidă,
Ḑice cu buḑele surîḑetóre :
„ Vie Cesarele cu-arme în Dacia
„ Ca să înjosore aste popóre.
„ Dulcĭ sunt femeile Dacieĭ. Sórele
„ N'are ca dênsele dulcĭ streluciriĭ.
„ Ele învinge-vor ura Romanilor
„ Prin ale inimeĭ dulcĭ ênsuşiriĭ.
„ Binele patrieĭ din însoţirele
„ Romeĭ cu Dacia, a să resară;
„ Nicĭ libertăţile sânte-ale Patrieĭ,
„ Nicĭ templul ḑeilor n'are să péră.“
Ḑice; dar regele ḑeilor clatenă
Capul, sprêncenele ĭ s'aŭ încruntat :
„ Ḑee-a ḑimbirilor dulcĭ ca şi ḑiorele,
„ Buḑele'ţĭ rumene ce-aŭ pronuţat?
„ În adunările ḑeilor, vorbele'ţĭ,
„ Dulce Eudocie, sunt maĭ uşóre
„ De cât surîderea pe buḑa omuluĭ
„ Şi de cât aura sereĭ pe flóre!
„ — Nu cârti, ḑeule, vorbele-Eudocieĭ, —
Ḑice 'nălţându'şĭ ea braţul rotund, —
„ Ele, în formele dulcĭ şi molatece,

www.dacoromanica.ro

„ Înțepăciunile lumeĭ ascund.
„ Ura e haosul, mórtea, uciderea!
„ Vĭața și binele sunt în ĭubire!“
Dice și cenele'ĭ ude de lacrime
'Nalță la domele de strelucire.
Vine în Cocaĭon mama pădurilor,
Deea Căminuluĭ, cu ochi 'n jos;
Vine ca dĭorele când par pe crestetul
Negru al noruluĭ vijălios.
Mama pădurilor vine cu dînele'ĭ.
Negre pe umere'ĭ cad unditóre
Cómele: ast-fel par turmele corbilor
Peste troĭanele d'albă ninsóre;
Ast-fel și grijile plană pe dilele
Omuluĭ, fluide. „ Ia carul meŭ,
„ Dice eĭ Zamolsis. Du-te la Isterul
„ Ce-are 'n Hercinia palatul seŭ.
„ Spune'ĭ că Cesarul pod lat pe undele'ĭ
„ Face, în Dacia cată a trece;
„ Spune'ĭ să'ș turbure undele palide,
„ Podul să sfarăme și să'l înece.
„ Doă din dinele tele du deuluĭ,
„ Daruri să'ĭ farmece ani umbroș!“
Deea Căminuluĭ plécă cu dinele.
Crivățul, Viforul, vin friguroș.
Saltă și tremură, urlă și vîjie,
Vêntul și aerul ĭar se răcesce.
Deele tremură, îș pun clamidele.
Marelə Zamolsis ast-fel vorbesce:
„Mergeți, și ostile cari trec Isterul,
„Voĭ, cu suflările recĭ, le 'nghĭețaț;
„Trecerea 'n Dacia a legiunilor

www.dacoromanica.ro

„Şi a Cesaruluĭ, să amânaţĭ!“
„ — Chĭamă ursitele, ḑice Eudocia,
„Chĭamă, ascultă-le : îţĭ vor respunde
„Despre misterele cari, sub aripa
„Négră a timpuluĭ, ni se ascunde.“
Zamolsis murmură : „ — Facă ursitele
„Ceea ce cugetă. Însă acum
„Eŭ voĭŭ ca Dacia să se cutremure.
„Solu'ĭ să fulgere, flacăre, fum.
„O tu, Eudocia, tu cu vederile
„Prea mult simpatice pentru Romanĭ,
„Te-aĭ făcut causa perdereĭ Dacieĭ.
„In espediţia primă, Traĭan
„Sparse armatele dace, sarmatice :
„Căcĭ tu, o vergură strelucitóre,
„Când luptaŭ oştile către apunere,
„Tu părusĭ Dacilor ca un viŭ sóre.
„Daci cu feţele puse spre raḑele'ţĭ,
„Ochi în raḑele tele aveaŭ ;
„Eĭ perd vederile, când legiunele
„Romeĭ luptându-se 'n umbră vedeaŭ.“
Vin şi ursitele. Una dintr'ênsele
Furca o sprijină în brîul seŭ,
Alta cu mânele'ĭ trage lin firele
D'aur din caerul după cânjeŭ ;
Alta înfăşură răpede firele
P'un fus ce 'ndegete'ĭ se învêrtesce,
Apoĭ în aerul liber îl spânḑură,
Acolo sfârâe şi se rotesce.
Ḑis-aŭ ursitele grave şi palide :
„După durerile ce vor veni,
„În viitórele vécurĭ în Dacia

www.dacoromanica.ro

„Statul Românilor va înflori :
„Când, p'ale tronuluĭ trepte, virtuţile
„Prin un Domn generos, vor fi urcate ;
„Când desbinările fiilor Patrieĭ,
„Urele palide vor fi uĭtate !“

www.dacoromanica.ro

DOINA II

Colo în silvele negre şi palide
Ale Hercinieĭ, perdute 'n fum,
Este o pesceră négră, selbatecă.
Undele Istruluĭ cură şi spum.
In acea pesceră regele apelor
Are palatele, sceptrul, cununa.
Ḑeea Căminuluĭ, Muma pădurilor,
Vine molatică, blondă ca luna.
Părul pe crestetu'ĭ formă diademă.
Ţine cu mânile sceptrul măreţ.
Brîul eĭ scînteĭe, aurea munţilor
Jócă în buclele păruluĭ creţ.
Rîul în scorboră pare, în undele'ĭ,
Sub al uncheşilor chip. O cunună
Verde de papură pórtă pe crestetul
Capuluĭ, vorbele sele resună.

www.dacoromanica.ro

Ḍeea Carpaţilor plécă vederile,
Ḍice cu buḍele de trandafir :
„Sînt ḍeea foculuĭ, şi am în Dacia
„Templu de marmură şi de porfir.
„Astă-ḍĭ în Dacia marele Cesare
„Vine cu armele ca să sdrobéscă
„Vĭaţa şi dreptul eĭ, ḍei Olimpuluĭ
„Pe aĭ Carpaţilor să 'nlocuĭască.
„Istrule, rîule, tu ce cu apele
„Vĭaţă daĭ Dacieĭ, braţul ridica!
„Farâmă punţile! Planul romanilor
„Voĭŭ să se spulbere, mergĭ de le strică.“
Ḍice şi cenele'ĭ riură lacrime,
Âst-fel din cenele nopţeĭ d'ebin,
Stelele dintre norĭ riură pulbere
D'aur în spaţiul de umbră plin.
„Veḍĭ tu pe crestetul maluluĭ riuluĭ
„Girlanda ḍinelor? E curtea mea.
„Câte dintr'ênsele ochi'ţĭ înflacără :
„Spune, şi, Istrule, le veĭ avea.
„Colo în pesceră'ţĭ, când se las umbrele,
„Ele, Frumósele, să descreţéscă
„Fruntea de grijele ce bătrêneţele
„Şi suferinţele fac să umbréscă.“
Âst-fel dă vorbele. Hora Frumóselor
Cântă la umbrele unor verḍĭ fagĭ,
Altele dănţuĭe; sémăn, prin cugete
Triste, ca umbrele ce ne sunt dragĭ.
Peste Frumósele ḍine el caută,
Apoĭ cu braţele 'nsémnă el doă :
Fera şi Peuca, dulcĭ ca-Eudocia!
Una e sórele, alta e roă.

www.dacoromanica.ro

„Ḑee puterică, fiĭ tu în linisce!
„Sparge-voĭŭ punţile, tu veĭ vedea.“
Plécă şi undele Istruluĭ tremură
Blând sub picĭórele sele de nea.
Colo Frumósele, ḑine-ale Dacieĭ,
Ce urmăriseră ḑeea din unde,
Pórtă pe marginea maluluĭ rîuluĭ
Carul cu rótele d'aur rotunde.
Fera şi Peuca strigă, căcĭ undele
Rîuluĭ răpede sînul deschide,
Sórbe cu patimă dulcele victime.
Spumegă, murmură şi se închide.
Ḑeea pădurilor urcă 'n car, mânele'ĭ
Albe întêmpină frênele micĭ.
Cai se 'naripă, aerul uruĭe,
Flutură-asupră-le cu al eĭ bicĭ.

Istrul cu ostia bate-atuncĭ stâncele :
Munţi se 'negură, bubue, tună,
Tremură aerul, şueră, vîjie;
Codri, pădurile, lung timp resună.
Isterul bolboră; pânteci stâncelor
Crapă, şi apele es spumegând;
Strânse în undele'ĭ, plécă spumatice
Cu ochĭurĭ, cu plavie, surde gemênd.
Lupi din crivine es la respântie,
Dinţi lor clănţuĭe, urlă spre cer;
Viforă, viscolă, geruĭe, fulgură,
Cerul şi aerul par ca de fer.
Crivăţul vîjie, fluieră, ţiue.
Viforul, Viscolul luĭ îĭ urméḑă;

www.dacoromanica.ro

Cóma lor fâlfâe, dinți lor clănțuĭe.
Aerul fețele le săgetédă,
Bat măḑărichele ĭuți ca și acele.
Punțile Istrului, Istrul umflat
Strică, și turmele sloilor negură
Trecerea oștilor a amânat.

Regele Dacieĭ, contra Romanilor
Crudă bătalie jură a face.
Vesura, regele june-al Iasigilor,
'I-a trimis vorbele bune de pace.
Soli la Decebal ast-fel daŭ vorbele:
„Vesura regele 'ți dă ajutor,
„Când retăcirile'ți tu recun ósce-veĭ,
„Rege al Dacieĭ învingător,
„Dă-ne țerimile cari cu armele
„Smuls-aĭ Iasigilor, mândre popóre.
„Ast-fel făcêndu-se, în ajutoru-ve
„Vine cu armele strelucitóre."
Vorbele solilor daŭ mulțumirile
Cari lipsiseră regeluĭ dac.
Plécă și Tibiscul trece 'n Iasigia,
Merge la Vesura, eĭ se împac.

Dulce trec órele! Sclavi pun mesele,
Junele vergine vin cu citere;
Cântă cu vocile dulcĭ ca murmurele
Plopilor munților când în tăcere
Aurea légănă frunḑa armonică.
Acolo Tilia, alba regină,

www.dacoromanica.ro

Pare prin grupele brunelor vergure,
Dulce și palidă ca o lumină.
Cântă cum populul brav al Iasigieĭ
Vine din Sciția în ast pământ;
Cum din unirile vechĭ ale Sciților
Cu amasónele, Sarmați sunt;
Cum eĭ învinseră ginta Scoloților
Și columniile Pontuluĭ grece,
Ginta Sarmatică pe țermul Istruluĭ
Sub imperatorul August cum trece;
Cum Rosolanilor cade Moesia;
Fii Iasigilor, ramură mică,
Dela Sarmația pasă în Dacia
Și cum pe Tibiscul urbe ridică.

Regele Decebal fruntea îmlădie:
Viața eroilor care ea cântă,
Luce ca sórele în cugetările'ĭ
Și către glorie gându'ĭ s'avântă.
Regele Vesura dice luĭ Decebal:
„Spune-ne fasele lupteĭ ânteĭŭ
„Contra Romanilor. Cum te învinseră?
„Și 'n a ta patrie cum tu remaĭ?“
Regele Decebal dice: „Ursitele
„N'aŭ fost cu Dacia. Ea se 'nmormântă!“
Tac cu citerele, albele vergure
Ascult pe regele Dac cum cuvântă.
Tilia rumenă dice luĭ Decebal:
„Rege mărinime, parĭ abătut.
„Gustă repaosul dulce și somnuluĭ,
„Ușurătoruluĭ, dă un tribut!
„Mâne când dĭorile căile Sóreluĭ

www.dacoromanica.ro

„Cu-aurul buclelor le vor ascerne,
„Spune istoria dragă eroilor;
„Pléc̆ă-acum aŭgusta frunte pe perne.
„Ast-fel drumaşuluĭ nopţeĭ pe mirişte,
„Se arăt florile să'l odihnéscă. —
„Peile hĭarelor crunte ascerniţi'ĭ!
„Gânduri ca florile să 'l însoţéscă! "
Ḍice şi róbele, aplecênd plopele,
Plec şi cu mânele pórtă făcliĭ.

Vesura, regele, merge cu Tilia
Dulce ca florile după câmpiĭ.
Vesura cugetă, grijele turbură
Spiritu'ĭ; órele trec, el veghĭéḍă.
Dórme alăturea Dómna, sub pletele'ĭ
Blonde; ea sémănă stéoa în raḍă.
Tremurătórele gaze ce ḍinele
Par că ţesuseră d'aer şi norĭ,
Corpul eĭ coperă, ast-fel cum raḍele
Sóreluĭ coperă arboru 'n florĭ.
Somnul se farmecă de frumuseţele'ĭ;
Sbóră alăturea, răpit o vede.
Braţele Tilieĭ încrucisându-se,
Par ca ḍăpedele peste ḍăpede;
Dar ale Tilieĭ cene umbratice,
Ast-fel ca ceţile cele subţirĭ
Deschiḍênd ḍĭorilor sinul ce scîntee,
Varsă-ale ochilor dulcĭ streluciri.
„Rege! dă somnuluĭ sufletu'ţĭ turbure. —
Ḍice luĭ Tilia. — Ce este ţie?
„Aĭ tu o lacrimă care în inimă
„Grigeĭ dă nascere şi ascunḍĭ tu mie?

www.dacoromanica.ro

„— Sóța a regeluĭ, óspele Decebal
„Când în palatele 'mĭ dórme, pot eŭ
„Să maĭ am linisce dulce ca nopțile,
„Să maĭ daŭ somnuluĭ sufletul meŭ?
„'Mĭ a răpit țerile, 'mĭ a 'njosit numele,
„Vestejit armele; cată să péră.
„Imperatoreluĭ scire făcutu 'ĭ-am:
„Să 'l trimit către el legat în féră.
„Însă Cesarele mândru ca Jupiter,
„Numaĭ cu armele, ce fala sunt,
„Vrea să ĭa Dacia. Ast-fel am temere
„Să nu înlăture al meŭ cuvênt.“
Dice și Tilia blondă cu cenele:
„Mórtea să'l fulgere! Crimă amară
„Este uciderea óspeluĭ Decebal!
„Însă când óspele, acéstă țéră
„Cată să cucere, îl veĭ trăda!
„Tremură inima'ți? Dacă ea tremură,
„Inima Tilieĭ n'a tremura!“

www.dacoromanica.ro

DOINA III

Colo p'o măgură verde, selbatecă,
Ḍeea Eudocia stă şi viséḍă;
Florile câmpuluĭ se păreaŭ palide,
Căcĭ ochi-Eudocieĭ lacrimĭ undéḍă.
Şéde şi cugetă despre resbóĭele
Romeĭ cu Dacia. Ea înota
În strelucirile dulcĭ ale graţiĭlor,
Ast-fel ca sórele 'n flacăra sa.
Cată Eudocia florile câmpuluĭ,
Vede o ramură de resurele.
„Ce-aĭ fost în vĭaţă, tu, căreĭa Zamolsis
„A dat colorile buḍelor mele,
„Rosă făcêndu-te? ḍice Eudocia.
„— Fost-am o verginä şi am murit,
„În ḍioa nunţilor pînă ce imenul
„Séra cununilor n'a vestejit."

www.dacoromanica.ro

Ţice ĭar florile tóte 'nalţ frunţile,
Florile câmpuluĭ tóte strigară,
Tóte 's femeile cari în ḑilele
Vĭeţeĭ virtuţile lor semănară.
Celor ce inima lor o înjosiră,
Forma năpârcelor ḑei le dară.
Spuseră florile tóte ce 'n ḑilele
Vĭeţeĭ făcuseră, spun al lor nume;
Spun şi năpârcile, viţiile, crimele
Cari făcuseră femeĭ în lume.
Vede o veselă silvă cu arbori
'Nalţĭ : cari fuseră nisce eroĭ
Când vĭeţuiseră sub forma omuluĭ,
Şi înfruntaseră crude nevoĭ.
Nicĭ ale omuluĭ barde selbatice
Nu atinseseră frunḑele sale.
„Ce-aţĭ fost voĭ? întrebă ḑeea Eudocia,
„Voĭ unde paserea cântă de jale?
„Unde torentele cură şi murmură
„Şi-umbra e fragedă, vêntul plăcut?
„— Suntem o armie, ḑiseră arbori,
„Care în ḑilele ce am trecut,
„N'am depus armele; dar pentru patrie
„Şi libertăţile eĭ, am dat vĭaţa."
Dar vedĭ tufişele cele selbatice
Unde năpârcile cu-ochi ca ghĭaţa,
Rod găvăliile? Ele 's armatele
Cari din luptele lor aŭ fugit!
Însă pe crestetul munteluĭ aburi
D'aur şi purpură aŭ strelucit.

Colo la capişte alba Eudocia

www.dacoromanica.ro

Chĭamă pe Făt-Frumos. „Fiul meŭ, ţie
„Ḑic că : al Dacieĭ regele Decebal,
„Ŏspe al Tilieĭ, mort a să fie.
„Du-te, înflacără inima barbareĭ,
„Fă-o pe Decebal mult a ĭubi,
„Pînă să'nlăture şi datoriile,
„Pîn' ce de dragoste chĭar a muri,
„Ast-fel ca ḑilele'ĭ ea să le apere.
„Mergĭ, dovedesce-ne cât peste tóte
„Patim' amoruluĭ e maĭ puterică
„Şi de cât gloria maĭ mult ea póte."
Ḑice ; cu mânile albe ea netedă
Buclele fiuluĭ, aur ce ploă,
Şi profumaseră mânele ḑinilor
Cu a resurilor fragedă roă.
Buḑa lor mestecă rujele tinere.
Făt-Frumos s'aripă, sbóră pe bóre.

Iar pe când sórele scutură raḑele
Peste grădinele sus plutitóre,
Alba Eudocie trece pe măgure.
Carul seŭ lunecă ; cai seĭ sbor,
Spintecă aerul, nori şi purpura.
Cóma sa scîntee ca meteor,
Mantia'ĭ fâlfâe, tremură 'n aure ;
Orele fragede varsă plăcere,
Cai vederile ḑineĭ le farmecă ;
Muntele, văile riur mistere.
Umbrele palide ca suferinţele,
Când fericirile vin să ne 'mbete,
Intru în pescere. Dar în grădinele
Tilieĭ, Făt-Frumos svêrle săgete

www.dacoromanica.ro

D'aur pe pajisce, apoĭ se 'naripă.
Rumena Tilia adună florĭ,
Vede săgeţile, le ĭa cu mânile
Şi le desfăşură. Se varsă dĭorĭ.
Vêrful săgetelor cércă cu degetul
Rumen ca rosele. Ea se rănesce,
Ţipă şi sângele cură : resurele
Dalbe cu ḑimbetu'ĭ le auresce!
Simte o flacără, corpul ĭĭ farmecă,
Ochi ĭĭ turbură, şéde pe loc.
Flacăra-amoruluĭ intră în inimă'ĭ,
Inima'ĭ tremură, arde în foc.

www.dacoromanica.ro

DOINA IV

Toţi şed pe blănile scumpe-ale hiarelor,
Capul îşi rédimă pe căpeteiŭ.
Regele Dacieĭ ast-fel istoriă
Şirul resbeluluĭ celuĭ d'ânteiŭ :

Dómna cetăţilor da tribut Dacilor,
Âncă din ḑilele luĭ Domiţian;
Tace şi suferă tóte-umilinţele,
Pînă când Cesare fac pe Traian.
Treĭ anĭ Cesarele s'umilă Dacieĭ.
Apoĭ cu armele vine, învinge.
Populi tremură, căcĭ libertăţile
Marele Cesare Dacieĭ stinge.
Populi Istruluĭ plécă trist frunţile,
Apoĭ cu armele ĭar se ridic.

www.dacoromanica.ro

Iară se turbură Roma. Cesarele
Vine în Dacia, pacea ne stric.

Sórele riură rade pe Taurum
Ce-are şi numele de Alba Grécă.
Tóte castelele, tóte cetăţile
Dup'ale Istruluĭ ripe se séc㠹.
Es legiunile Romeĭ din porţile
Castrelor, Isterul trec pe cincĭ punţĭ,
Unde molatecul Sava dă undele
Riuluĭ Istruluĭ, pe văĭ de munţĭ.
Peste a Istruluĭ ripă e Bacia,
Castra Panonieĭ, dacă cetate
Care Iasigilor Daci răpiseră.
Pléc㠹 oştirile mândre armate.
Trec ceĭ cu acvile şi cu imagine,
Gravĭ cu privirile; blănĭ de leĭ crunte
Coperă crestetul capuluĭ bravilor
Şi p'al lor umere cad după frunte.
Ùni port lăncile cărora vêrfele
Pórtă cununile saŭ micĭ figurĭ
Ale Cesarilor, ḑeilor; altele
Cari represintă mândre sculpturĭ.
Cai Cesareluĭ, şelele, frênele,
Velele 'n aure florĭ streluceaŭ;
Eĭ port imaginea vie a vêntuluĭ.
Ómeni frênele lor conduceaŭ.
Luciu Cinţiu, la capul poduluĭ
Ţine petiţele ce le primesce.
Dă la toţĭ ordine; pórtă o sabie,
Pórtă o mantie ce strelucesce.
Uni duc statua d'aur a 'Nvingereĭ.

www.dacoromanica.ro

Statua 'nchipue Vergură junǎ;
Pe un glob aurit șede, de laure
Ține cu mâna sa verde cunună.
Pasă Tibicini ce cânt din fluere,
Eĭ daŭ semnalele. Vin lănciarĭ,
Garda Cesareluĭ, flórea pretoruluĭ.
Urmă eĭ șirile d'acviliarĭ.
Pasă stindardele. Pe al cesaruluĭ
Mărgăritarele 'n aur se 'mbină.
Merge alăturea cu imperatorul.
Tóte stindardele luĭ se închină.
Unu-al prefectuluĭ, roșu ca puprura;
Altu-al senatuluĭ, este d'argint;
Altul al flotelor, plumbul îl poleĭe.
Pasă oștirile rînduriĭ venind.
Iar când Cesarele trecu în Dacia,
Urcă cu ceĭ maĭ marĭ pe o tribună.
Vede armatele. Pórtă vestmintele
Marĭ. Împregĭurul seŭ capi s'adună.
Stânga Cesareluĭ face semn ostilor
Să se apropie, drépta 'ĭ arată
Capilor armieĭ locurĭ pe scaune.
Luciu Cinț̦iu vine îndată,
Șéde la drépta sa; Claudiŭ Levian,
Apoĭ pretorele de la Panonia,
Șed eĭ pe scaune lîngă Traĭan.
Iar în consiliul mare-al Cesareluĭ,
Gravĭ cu figurile, staŭ în picióre
Aĭ legiunilor capĭ, opt cu numerul.
Fețele-eroilor par gânditóre.
Eĭ port clamidele. Planul resbeluluĭ
Țin și desbatere multă eĭ fac;

www.dacoromanica.ro

Dar o desbatere demnă și nobilă
Unde părerile lesne se 'mpac.

Cesarul ḑeilor va să sacrifice.
Lîngă o pesteră, line isvóre
Cură; o salcie verde asupră-le
Plécă cosiţele eĭ plângătóre,
Cum mama têneră plécă pe légănul
Prunculuĭ undele părului seŭ; —
Este o capiste unde Cesarele
Vine, sacrifică mareluĭ ḑeŭ :
Ca să dea armelor Romeĭ victoria.
Duci, armatele, daŭ ascultare
Cu a lor inimă imnelor ḑeilor.
Blândele victime șed la altare.
Preoţi templuluĭ pórtă vestmintele
Rituluĭ mareĭ ḑeĭ, ritul gabin;
Tóte sunt galbene. Cântă eĭ imnele.
Gravul pontifice pare 'ntr'un lin,
Mantie galbenă, lungă ce fâlfâe;
Ţine în mâna luĭ vasul în care
Móĭe cu mâna sa a pămătufuluĭ
Frunte și stropie pe adunare.
Popa cu lauri încununându-se,
Nud pîn'la mi ḑlocu'ĭ, pórtă un lin
Pentru sacrificĭul vitelor. Cesarul
Care sacrifică, varsă 'n vas vin,
Cântă el imnele ḑeilor ceruluĭ;
Iar melancolicul lor sunător
Cântă cu fluerul când imperatorul
Cesar sacrifică, 'nalt, gânditor.
Imperatorele pare 'n vestmintele

www.dacoromanica.ro

Albe ce riură pîn'la pământ;
Varsă cu mânile luĭ peste flacăre
Smirnă, profumele dulcĭ se avênt.
Varsă el fructele, florile, sângele
Care sacrifică, în potir d'aur.
Popa cu mânile ţine strâns córnele
Viteĭ, când paloşul cade pe taur.
Când sacrificiul face, stindardele
Tóte în juru-le s'aŭ înclinat.
Tuba, şi bucina, litia, sunete
Fragede modulă neîncetat.
Când sacrificele curmă, Cesarele
Urcă cu preoţi marĭ pe tribună,
'Nalţă el braţele, ochi luĭ scîntee
Şi la dorinţele'ĭ óstea s'adună.
„Fiĭ aĭ Romanilor! voĭ ce învinserăţĭ
„Lumea cu armele! — ţice Cesar. —
„Populu-Italieĭ, Rege al lumilor,
„Regeluĭ Dacieĭ fu tributar.
„Astă condiţie este-o supunere.
„Faceţĭ cu armele să nu maĭ fie!„
Dise Cesare; strigă cohortele,
Aerul bubue, plec pe câmpie.
Marele Cesare cércă augurele. —
Apoĭ dă ordine a face punţĭ
Peste-ale riuluĭ unde sburdalice,
Drum fac oştirilor pînă la munţĭ.
Taĭe pădurile vechĭ ale Dacieĭ
Ca să desveluĭe cursele 'ntinse,
Castre din petrele munţilor clăduĭe,
Umblă iscódele pe lunciĭ întinse.

www.dacoromanica.ro

Daci pun mesele jos în pădurile
Dese ce 'n pólele munților pere,
Ospetă azima albă, și laptele,
Și auritele faguri de mĭere.
Vinul podgoriei spumă în cupele
Roșiĭ de lemnele ce dau miros.
Ei închin ḑeilor, Dacieĭ, regeluĭ.
Când deșert cupele, le-aruncă jos.
Capi armatelor vin toți la regele;
Șed jos pe pĭeile cruntelor hĭare.
Ḑadea soră-mea vine în miḑlocul
Ceteĭ zarubilor, între eĭ pare
Cum între negure pare luceaferul
Și 'ntre tufișele văĭeĭ un crin.
E căpetenia Burilor munților
Unde se strecură Oltul divin.
„Fiĭ aĭ Misenilor, — dice zarubilor, —
„Regĭ aĭ popórelor învecĭnate!
„Ṅobila Dacie și libertățile
„Sele de Cesare sunt sfărămate.
„Daci cu armele, óstea Romanilor
„În unda Istruluĭ aŭ înecat,
„Și biruințele pe fruntea timpilor
„Cu-armele Dacieĭ aŭ însemnat.
„Astă-ḑĭ chĭar scîntee fruntea trecutuluĭ.
„Sciți umilințele luĭ Domițĭan?
„Dar p'a Romanilor óste puterică
„Astă-ḑĭ e Cesarul, mare Traĭan,
„Iécă vin ḑilele cele de glorie,
„Ḑilele luptelor când ast pământ
„Are să fulgere Roma cu armele
„Saŭ să se spulbere într'un mormênt.

www.dacoromanica.ro

„Dacilor, armele vreţi ca să fulgere?
„Pentru o nobilă mórte, voi óre
„Nu faceţi cugetul? Cel ce sub armele'ĭ
„Pentru-a luĭ patrie cade, nu móre!“

Céţa zarubilor 'nalţi cu căciulele,
Preoţi ḑeilor ura striga.
Tênera Laḑea, négră cu cómele,
În frumuseţele eĭ înota.
Tênera vergură pórtă pe creştetu'ĭ
Velul, ca edera d'aur 'ĭ-e perul,
Cad căpetâele d'aur pe umeri'ĭ;
Ochi'ĭ în flacăre caută cerul.
Vĭaţa, energia scîntee 'n feţele'ĭ,
Cu frumuseţile sele se 'ngână.
Cetele Dacilor ş'ale Sarmaţilor
Ved şi se farmecă, 'nalţă-a lor mână.
Planul resbeluluĭ face consiliul.
Certe marĭ murgură între Piheaţi.
Strigă mult Vesias, Oneŭ şi Oritis,
Mare cu spatele, cap de sarmaţi.
Crestetul ceruluĭ scîntee, umbrele
Palide tremură. Cesar Traĭan
Chĭamă pe Luciu Cinţiu Maurul,
Pe al pretoruluĭ comit Levian
Şi p'alţi ce 'n luptele de la Germania
Se încărcaseră de nemurire,
Când imperatorul Nerva veḑêndu-se
Slab şi prestigiul seŭ în perire,
Scrise eroluĭ contra luĭ Elien:
„Vin-o cu armele să me resbunĭ!“

www.dacoromanica.ro

Când se fac punțile, Cesar luĭ Levian
Ḑice să plece el cu ceĭ maĭ bunĭ.

Buri Carpaților ĭécă trimiseră
Prin solĭ Cesareluĭ nisce bureți,
Scriind pe margine : „Buri, Cesareluĭ
„Ḑic să nu turbure pacea la Geți!“
Însă Cesarele ḑice prefecților :
„Iécă o nație âncă copilă.
„Cum îĭ sunt vorbele, fi-vor și armele.
„Fala Romanilor mulțĭ anĭ s'umilă,
„Când imperatorul servă triumfele
„Uneĭ învingere ce-a 'nchipuit.
„Roma puterică rîde și laudă :
„Apius Sabinus, Fusc strelucit,
„Victime nobile, cer adĭ Cesaruluĭ
„Lupte de glorie și resbunare.
„Acvila nobilă pradă a corbilor
„Nu va fi, ducilor! ea este tare.“

Ese din castrele cele puterice
Ostea Romanilor, treĭ legiunĭ.
Plécă cohortele. Tremură Dacia.
Cruntă sprîncenile gravi tribunĭ.
E infanteria cu câte-o aripă
De cavalerie, ce a plecat.
Colo la porțile castrelor gardele
Pretorianilor aŭ înălțat
Mâna, Cesareluĭ jură credințele;
Ast-fel e datina lor în bătaĭe.
Trec legiunile punțile riuluĭ.
Sórele ḑilelor, dulce văpaĭe,

www.dacoromanica.ro

Pare pe creştetul ceruluĭ. Oştile
De cavalerie pe coĭfurĭ aŭ
Moţurĭ din códele ipopotamilor.
Daci prin negrele silve mijeaŭ.
Cesare ordine dă ca pădurile
Âncă să secure fără cruţare
Şi să împedice cursele Dacilor.
Dar legiunile cele 'n plecare
Nu sunt cu semnele tóte : aŭ acvile,
Arme aŭ lăncile de cavaler,
Coĭfurĭ, săgeţile late cu arcele.
Sunt în bătalie ţiduri de fer.
Masiam Levian, Luciu Cinţiu
Şi alţĭ cu numele marĭ aicĭ sunt.
Duci cohortelor urmă o legie
Ce e germanică, toţĭ se avênt.
Daci se turbură. Scînteĭŭ labarele
Şi cu balauri asupra lor.
Arme aŭ coĭfele, spade, săgeţile.
Mantiĭ ce fâlfâe pe corp uşor.

Partea Romanilor cari remaseră,
Fuse cu numerul eĭ cea maĭ mare.
Ţinea reservele, flórea Romanilor,
Trupele bravilor ţise Triare. —

Ast-fel istoriă marele Decebal,
Când alba Tilia, sóţă de rege,
Simte în inimă'ĭ noă impresie,
Un fior, flacăre, şi nu 'nţelege.
Rógă pe regele pentru repaosul
Ce luĭ îĭ trebuĭe. Mese se pun.

www.dacoromanica.ro

Carnea vênatuluĭ munţilor Dacieĭ,
Fructele, florile, le încunun.
Vinul în cupele d'aur, cu mânele
Albe ca ḑilele, sclavele varsă.
Musica murmură; sórbe plăcerile
Orele fragede ce se revarsă.
Tilia regeluĭ cupa sarmatică
Trece şi timidă mâna a 'ntins.
Mâneca mantieĭ, lasă vederilor
Braţul ce-a crinilor raḑă a stins.
Beaŭ pentru Dacia, regi şi óspeţi,
Bea cu eĭ Tilia, dulcea regină.
Bea şi ca fluturul, bênd dintre foile
Roselor, sémănă; de nurĭ e plină.
Inima'ĭ tremură, ochi'ĭ se 'nflacără.
Plécă ea pleopele, suferă-amar;
'Nécă suspinele ce trad dorinţele.
Cată la Decebal peste pahar.
In ochi Tilieĭ pare ca sórele
Regele Dacieĭ. Ea îĭ sorbea
Vorba, privirile; ast-fel şi serile,
Raḑele stelelor par' că le bea.
Oh! cum în scorbore, locurĭ selbatice,
Ea şi cu regele ar vrea să fie
Singurĭ, şi gloria, tronul, onorile,
Tóte uĭtându-le cu bucurie!

Regele Decebal urmă istoria:
Ḑeea Eudocia cu braţ de nea
Fuse contrarie regeluĭ Dacieĭ.
Iécă cuvintele ce ea avea.

www.dacoromanica.ro

Soră-mea Lad̦ea, négră cu cenele,
Merge 'nde̦şertele largĭ, mohorâte,
Merge cu gardele bure. Ea cavală
Intră'n pădurile posomorâte.
Calul seŭ sforăĭe, sare, se turbură,
'Nalţă urechile, pare turbat.
Zimbru 'ntîlniseră. Buri fug răpede,
Zimbrul se 'nfurie, s'a încordat.
Ochi luĭ scîntee, vine ca fulgerul,
Peru'ĭ se sbîrlie, el se resfrânge;
Nările'ĭ fumegă, muge şi bud̦ele'ĭ
Lépădă spumele pline de sânge.
Vergura sprintenă lanţă săgeţile,
Ele în córnele héri — aŭ lovit,
Rupseră peile; héra selbatică
Turbă şi Lad̦ea a 'ngălbinit.
Dar din umbrarele posomorâtelor
Silve ca fulgerul pare călare
Vênător. Tremură Zimbrul. În pântece
Lancea luĭ spintecă héra cea tare;
Cade şi tremură, geme şi sângele
Riură. Lad̦ea a 'mărmurit,
Vede pe Levian, fala eroilor;
Pleopele ochilor plécă, — a roşit.
„Rumenă vergură, eştĭ tu din d̦eele
„Silvelor Dacieĭ cea maĭ frumósă?
„Staĭ, nu aĭ temere, d̦ee saŭ vergură!“
Roşíe cu bud̦ele, fuge sfiósă.
De atuncĭ Levian suferă; inima'ĭ
Sboră cu patimă l'a sa frumósă.
Lâncedă Levian, ast-fel cum florile
Pare când seceta arde câmpĭ, riŭ.

www.dacoromanica.ro

Rógă cu lacrime ḑeea Amoruluĭ
Ca să înduĭoşe sufletul seŭ.
Ḑeea Eudocia dulce cu ḑimbetul,
Plécă auḑele ascultatóre.

„Fiul meŭ Făt Frumos, visul femeilor!
„Du-te la Laḑea nepăsătóre.
„Varsă în inimă'ĭ focul amoruluĭ,
„Ca să se farmece pîn'a turba;
„Ast-fel când fără el trece-va ḑilele,
„Aspru să sufere de lipsa sa;
„Să vrea să farăme dorul în lacrime,
„S'ochi eĭ lacrime dulcĭ să nu plângă,
„Şi în durerile mute, misterice,
„Focul durerilor sinu'ĭ să strângă.
„Iar când privirile pe el lăsase-vor,
„Feţele'ĭ rumene s'arḑă în foc!
„Şi 'n resfăţările dulcĭ ale-amoruluĭ,
„Ea să se toŗture, să n'aĭbă loc!
„S' uĭte cer, stelele, ḑei şi ómeni,
„Şi nebunatică, înflăcărată,
„Sórbă ea sufletul dulce-al Romanuluĭ.
„Móră şi leşine, dulce 'mbătată."

Făt Frumos rumenul sbóră la Laḑea.
Cércă săgeţile tóte, s'aŭ dus
Tóte în aere; mâna luĭ Zamolsis
Tóte le 'nlătură şi trec în sus.
Ura în inimă'ĭ arde şi Făt Frumos,
Arcul, săgeţile calcă'n picĭóre;
Merge la maĭcă-sa cu ochi 'n lacrime:
„Tare e vergura nepăsătóre!

www.dacoromanica.ro

„ — Lasă săgeţile ce rănesc inima. —
Ḍice Eudocia, ochi plecând. —
„Spada şi pavaḍa ĭa-le, o fiule!
„Sângele Dacieĭ varsă curând.
„Fă ca selbatica capră-a Carpaţilor,
„Sclavă luĭ Masiam mâne să caḍă,
„Ca curtesanile cele nemerice
„În al Romanuluĭ pat ea să şaḍă!
„Astă-ḍĭ câmpiile aŭ să se sângere.
„Sbóră cu armele, bate pe Geţĭ!
„Ênsu'mĭ eŭ merge-voĭŭ şi ochi Dacilor
„Vor găsi 'n raḍele 'mĭ aspre săgeţĭ.“
Ḍice şi ochi seĭ scîntee flacăre,
Pune în mânele'ĭ faţa şi plânge,
Smulge torentele d'aur din cómele'ĭ,
Faţa îşĭ sfâşie, sceptrul îşĭ frânge.
Apoĭ cu cenele pline de lacrime,
Merge la muntele dintre păḍurĭ,
Unde e Zamolsis şi unde ḍinele,
Ce aŭ picĭórelə nude 'n conḍurĭ,
Varsă în cupele de argint, ḍeilor.
Pare Eudocia cu ochi plecaţĭ,
Lacrime riură pe faţa'ĭ palidă,
Sini'ĭ de mânele'ĭ sunt sfâşiaţĭ;
Păru'ĭ pe spatele'ĭ cade în galbene
Valurĭ şi riură 'n jos de picĭóre,
Ast-fel reginele lasă în urmă-le
Roba să fluture mult plutitóre.
„Zamolsis! barbara vergură-a Dacieĭ, —
Ḍice Eudocia, — „a înfruntat
„Ḍei şi ḍeele, căcĭ la voinţele
„Mele de farmece nu s'a plecat!

www.dacoromanica.ro

„Cer la voințele deilor Dacieĭ,
„Sufletul vergureĭ ca să se facă
„Într'o selbatică formă de viperă,
„Pînă când corpul eĭ să se transfacă.
„— Fică molatică! — dice eĭ Zalmosis, —
„Cum intră'n sufletu'ți dulce și blând
„Ura selbatică care te'nflacără?
„Cum a luĭ dragoste ureĭ dă rând?
„În interesele marĭ ale patrieĭ,
„Uită, Eudocio, că tu eștĭ dee!
„Apără Dacia și mult te bucură
„Când tu ca Ladea afli femee.“
Dice. Cu mânele slabe și palide
Dă resfățările cómeĭ de fir.
Șterge eĭ lacrima și peste fața eĭ
Face să mugure un trandafir.
Geme balaurul, mișcă aripele.
Zamolsis ostia sa mânuesce.
Monstrul se scutură tare și gemete
Surde respândie și aromesce.

Peste-ale Dacieĭ rânduri în tabără
Luce balaurul cu-aripĭ de pesce
Înfipt pe pântece în vêrf de sulițe;
Capul și códa sa 'n aer plutesce.
Lăncile, ostia sună pe hârcile
Tarĭ saŭ pe căscile ce se despic;
Cai și ómeni, coĭfurĭ, căcĭulele,
Armele, zalele, icĭ-colo pic.
Oneŭ fu nobila, tênera ramură
Ce avea Dacia din Cotison;
Dulce ca sórele, mare 'n bătalie.

www.dacoromanica.ro

Ênsă'şĭ frumósele din Cocaĭon
Ḑee, perduseră capul. Femeile'ĭ
Ḑaseră inima o mare sémă.
Pentru el suferă fără de margine
Ênsă'şĭ Eudocia mult Cosânḑénă.
Dar el de soră-mea, rumena Laḑea,
Arde; Eudocia o pismuĭa.
Tóte dorinţele dulcĭ şi plăcerile
Sele, Eudocia le vestejea.
Ḑeea, teribilă în resbunările
Surde ce turbură inima'ĭ pură,
Jură să sfarăme vĭaţa amanţilor
Şi fericirea lor. Ea pe ḑeĭ jură.
Jură chĭar Dacia ca să o umile.
Vine la luptele ce se petrec
Şi din înaltele dome-ale ceruluĭ,
Peste armatele marĭ ochi'ĭ trec.
Apoĭ învelue fața sa splendidă
Cu norĭ de purpură ce s'auresce.
Ale resbeluluĭ fețe selbatice
Ḑeea cu temere multă privesce.
Ea, de când Zamolsis n'a permis Laḑeeĭ
Să se înflacăre de Levian,
Ură teribilă varsă pe Dacia
Şi simpatiile 'ĭ dă luĭ Traĭan.
Însă în aburi d'aur şi purpură
Chĭamă pe Făt Frumos ş'ast-fel îĭ ḑice :
„Ḑeŭ al resbeluluĭ, trage săgeţile
„Pentru Cesarele ce vine-aice!
„Poporul Dacieĭ templu'mĭ despreţue,
„Ierba în capişte cresce. Ce ḑicĭ?“
Ḑice eĭ Făt Frumos : „Sînt fiŭ al Dacieĭ.

www.dacoromanica.ro

„Nu pot eŭ inima'mĭ s'o ĭaŭ d'aicĭ.
„Póte ca Dacia vĭața să'şĭ scuture,
„Ast-fel ca aburul care cobóră;
„Însă pópórele Dacilor, nobile,
„P'ale lor pavețe aŭ ca să móră."

După al Tabeĭ vêrf unde Făt Frumos
Are o capişte şi dalbe case,
Preoți capişteĭ ved legiunele.
Es cu citerele, sântele vase.

Vine-a pedestrilor cétă teribilă,
Semnele, armele pe ea plutesce;
Vine-a călărilor cétă sburatecă,
Pavețe, zalele lor scînteesc.
Toți pe câmpiile late s'asémănă
C'undele apelor vijălióse,
Rostogolindu-se şi clocotindu-se
Cu armoniile lor vênturóse.
Cea d'ânteĭŭ legie intră'n bătalie.
Ea din Germania a fost venit,
Dup' ale Rinuluĭ margini, din poporul
Care Cesarele a biruit.
Ea dă pept Dacilor. Furia Dacilor
Cresce, săgeții fac pe eĭ céță;
Luptă cu furie, geme uciderea,
Nimeni nu caută la a sa vĭéță.
Suflul mormêntuluĭ trece pe frunțile
Bravilor. Inima bate, se strânge.
Cerul înegură. Sbóră săgeții,
Cură pe mirişte cel ânteĭŭ sânge.
Tibiscul undele umflă roşatice,

www.dacoromanica.ro

Gâlgâe sângele. Peptul roman
Sprijină furia getă, teribilă.
În pórta castruluĭ pare Traĭan,
Vede pericolul că se apropie
Și legiunile în discordare.
Chĭamă pe Luciu Cinţiu Maurul
Căruĭa cuvêntă cu apăsare :
„Ia cavaleria Maură, fulgeră
„Umbrele Dacieĭ, sparge-al lor pept.
„Eștĭ în bătalie fulgerul ceruluĭ,
„Eștĭ pretutinderea braţul meŭ drept.“

Cesar încalecă, garda pretoruluĭ
Vine pe urmele'ĭ ; acviliari
Plécă, și acvile cum și imagine
Scîntee 'n raḑele ḑileĭ, fugari
Scutură frênele, șelele aure ;
Bat cu picĭórele, strâns eĭ ţinuţĭ.
Popi cu spatele nud și cu paloșul
Înjunghierilor trec, sunt tăcuţĭ.
Sbóră cohortele, cai se légănă,
Lăncile scîntee, vîjiŭ, strepung .
Cai lor tropotă apoĭ se 'nfurie,
Pintenul pânteci crud îĭ împung.
Bubue, rapătă faţa terâmuluĭ,
Vuvue aerul, geme pământul ;
Urlă deșertele ceruluĭ, munteluĭ.
Cómele cailor légănă vêntul.
Tócă copitele ; — ast-fel aripele
Paserei fâlfâe, turnă în sbor ;
Tot ast-fel sfărie róta moriscilor :
Nu veḑĭ speteḑile, veḑĭ un isvor.

www.dacoromanica.ro

Pe un car Laḑea pare. Pe umere'ĭ
Fâlfâe mantia. Drépta'ĭ lucind
Ţine o sabie, mâneca'ĭ flutură,
Ştânga'ĭ înfăşură hăţul plutind.
Părul eĭ riură, sórele 'l aură.
Sémăna ḑeelor din Cocaĭon.
Când ea Romanilor pare, săgeţile
Ploă pe pavăḑa'ĭ, se face svon.
Levian răpede trece, pe Laḑea
Vede, el tremură ; ea rumenesce,
Lanţă săgeţile cari în pavăḑă
Ḑei le 'nfipseră. Levian mugesce.
Ḑice el Laḑeeĭ : „O tu ce inima,
„Tênără vergură, 'mĭ aĭ amăgit,
„Nu me tem d'armele'ţĭ cari vărs sângele,
„Ochi'ţĭ sunt armele ce m'aŭ rănit"
Laḑea palidă ḑice Romanuluĭ :
„Tu ce 'mĭ ĭeĭ patria, ĭa'mĭ vĭaţa mea!"
Ḑice, cu ostia peptul erouluĭ
Vrea ca să sfarăme, se svêrcolea.
Vine ca fulgerul mareluĭ Zamolsis,
Când el se 'nvêrtejă din Cocaĭon,
Cu vijăliile negre-ale Istruluĭ,
Coboritorele din Cotison.
Colo cu paloşul spintecă inima
Luĭ Curiŭ Apiul, cum o secure
Taĭe a faguluĭ inimă fragedă ;
Ast-fel şi arborul cade 'n pădure.
Vede pe Feuru, fiŭ al Ispanieĭ,
Luptele galice 'l-aŭ ilustrat.
Venise 'n Dacia să céră armelor
Laure : ḑilele'ĭ s'aŭ scuturat.

www.dacoromanica.ro

Maniu, Devola, Criu, Apiciu,
Cad sub lovirile'ĭ ca pomĭ în florĭ.
Când turma cânilor leul înconjură,
Aţiţaţĭ răpede de vênătorĭ,
Leul privirile'ĭ trece asupră-le
Cu dispreţ, caută omul cu arma,
Apoĭ ca fulgerul drept la el năḑue,
Lasă potăile ce daŭ alarma.
Ast-fel privirile Daculuĭ caută
Peste cohortele lor de soldaţĭ,
Capi cohortelor, ş'ast-fel ca fulgerul
Merge asupră-le. Sunt sfărămaţĭ.
Vede pe Masiam. Amândoĭ tremură,
Ura îĭ turbură, eĭ aŭ răcnit.
Alba Eudocie vede pericolul,
Ese din aburul seŭ aurit,
Vine la Levian, şéde la spatele'ĭ,
N'o vede nimenea. Bravi combat,
Daŭ eĭ cu lăncile, ele se rupseră;
Daŭ cu săgeţile marĭ de departe,
Daŭ cu securele; amândoĭ scudele
Ved în picĭórele cailor sparte.
Ḑeea înlătură tóte lovirile
Daculuĭ, mânele'ĭ împedicând.
Masiam Levian sfarămă zalele
Daculuĭ, spintecă sinu'ĭ plăpând.
Cade în braţele Dacilor! Strigăte!
Ḑeea în aburul d'aur sbura
Către a ceruluĭ margine; meditä
Daci cu raḑele'ĭ a'ĭ săgeta.

Stânga din aripe e cavaleria

www.dacoromanica.ro

Dacilor ; scările, chingile late
Nu cunosc, frênele singure mânue.
Toţi eĭ încalecă pe deşelate.
Buri ţin mijlocul oştilor Dacilor.
Aŭ măcĭucĭ ce sdrobesc, ostiĭ ce 'npung.
Pasă reservele marĭ ale Burilor,
Turme selbatice cu părul lung.
Ostea Romanilor mişcă ca frundele
Plopilor munteluĭ când vĭjălia
Suflă pe stâncile cele selbatice ;
Frunţile Burilor aŭ energia.
„Iécă, o Dacilor, ḑioa când patria
„Cată-a fi liberă saŭ un mormênt !
„Daci învinseră óstea Romanilor
„Când cotropiseră al lor pământ.
„Gaĭu cu oştile sparte din Dacia
„Ese şi Apiu capu 'şĭ repune.
„Tótă Iliria şi Macedonia
„Şi Vindelicia mi se supune.
„Cércă lovirile Dacilor agere,
„Roma se turbură, lumea tresare.
„Dapis nu tremură când el cu oştile
„Cade Romanilor, prins prin trădare.
„Móre cu oştile ! Singur el sfarămă
„Vĭaţa cu orele din viitor,
„Móre el victimă a datoriilor
„Cum şi a glorieĭ patrieĭ lor.
„Merge-vom, vinge-vom ! Ḑei şi patria
„Cer ! Saŭ noĭ ḑilele nestătătóre
„Da-vom cum arbori daŭ vĭjăliilor
„Frundele palide şi fugătóre !
„Căcĭ datoriile fiilor Dacieĭ

www.dacoromanica.ro

„Sunt să se spulbere pentru-a lor ţéră.
„Per libertăţile ţereĭ vitejilor,
„Ceĭ ce port armele cată să péră!“
Ast-fel ostaşilor dic eŭ, când raḑele
Sóreluĭ umbrele morţ'i-a gonit.
Strigă ostirile, muntele bubue,
Călul se scutură, a sforăit.

Masiam Levian sfâşie, spulberă
Cetele Burilor ce'l înconjor.
Umbra săgeţilor copere-armatele;
Turma cocorilor ast-fel când sbor.
Trece şi fâlfâe, coperă sórele.
Luciu Maurul vine cu fală
Cu cavaleria Maură, 'n cetele
Dacilor agere ĭar fac năvală.
Cai Numiḑilor ĭar bat picĭórele,
Muşcă zăbalele cari ĭĭ ţin;
Ast-fel pe crestetul ripeĭ trec negure,
Când vijălile vin şi suspin.
Ast-fel cum aburi cari se 'nhârjie,
Scapără, fulgeră, trăsnete, plóĭe, —
Nasc din isbirile bravilor, armelor,
Raḑe şi gemete, sânge şiróĭe.
Mândre sunt cetele, cai Numiḑilor
Sunt fiĭ aĭ vêntuluĭ; Calul pe cal
Muşcă şi nicheḑă. Trec şi vin altele,
Ast-fel cum undulă val după val;
Ast-fel durerile urmă durerile
În vĭaţa omuluĭ, când o durere
Vine şi 'ntunecă sórele anilor,
Unde se scutură orĭ-ce plăcere.

www.dacoromanica.ro

Luciu Cinţiu urmă cohortele,
Coĭful seŭ scîntee, ochi'ĭ lucesc,
Calul seŭ spumegă, paloşu'ĭ scîntee,
Zalele peptuluĭ seŭ strelucesc.
Toţĭ la vederile luĭ se cutremură.
Paloşu'n drépta sa pe mulţĭ abate,
Sparge a Dacilor frunte şi sângele
Gîlgîe, riură unde 'nchegate.
Coheris, ducele Burilor munţilor,
Vine cu populi ce'ĭ se supun.
Între cohortele Romeĭ întêmpină
P'Altiu ; pletele'ĭ albe ne spun
Ani şi luptele cari el numeră.
După el cavală doĭ fiĭ ce are,
Vĭaţa, energia, formă podóbele.
Coheris ducele lor le apare.
Ard să se mesure, chĭamă pe Coheris :
„Vin-o, barbarule, să ne lovim.“
Lupt cu securele. Coheris barbarul
Scudul Romanuluĭ sparge, despică
Cósta şi Altiu cade în sângele'ĭ
Şi îşĭ dă sufletul. Spaĭmă şi frică
Întră în cetele de luptătoriĭ.
Corpul luĭ Altiu vin de înconjură,
Vor să'l ĭa Burilor ceĭ doĭ fecĭoriĭ ;
Dar cum sub secera cultivatoruluĭ
Spicele fragede fruntea înclină
Şi pe terâmele lunceĭ jac vestede,
Fără a dilelor vĭaţă, lumină, —
Cad sub lovirile cruduluĭ Coheris.
Staŭ legiunele de îl privesc
Ca p'o selbatică héră ce sfâşie

www.dacoromanica.ro

Turmele oilor ; nu îndrăsnesc
Lupta cu barbarul. Coĭful luĭ Masiam
Scîntee 'n pulbere, vine îndată.
„Vin-o tu, barbare, vin-o cu armele,
„Luptă şi tartarul să te abată!“
Dar crudul Coheris peptul şi braţele
Nude 'n lovirile luĭ le lăsa
Să se descopere gróse, gigantice:
Vêrtejă răpede măcĭuca sa,
Svêrle în creştetul tare-al terâmuluĭ,
Sare în pulbere, doă roţĭ face,
Apoĭ selbaticul din sboru'ĭ răpede
O prinde 'n mânele'ĭ; peptul desface,
Sumete mâneca, bâta teribilă
'Nalţă pe creştetul luĭ Levian.
Levian tremură căcĭ nu îl apără
Slaba luĭ pavădă; mândrul Roman,
Rece cu sângele, palosul scîntee,
Cade ca fulgerul pe sub măcĭucă,
Cósta barbaruluĭ sparpe şi sângele
Cură şi tremurul morţ'i 'l-apucă.
Dar când el sângele vede, se scutură,
Rupe cu mânele codrul petros,
Răcnet din peptul luĭ scóte ca taurul,
Strânge şi svêrcolă braţul vênos.
Plóĭa săgeţilor cură pe Coheris.
Dar ale Burilor cete se duc;
Numaĭ a Dacilor óste stă luptelor,
Ţine cu sufletul; mor, dar nu fug.
Besi, molatică viţă, plăcerile
Şi desfrênările lor îĭ omóră!
Fug, las pe agerul Duras cu cetele!

www.dacoromanica.ro

La luptă șovăe, la fugă sbóră.
Vede ostirile, tremură Cesarul.
Ḍeilor ceruluĭ rugă trimite,
Vorbe de glorie ḍice prefecților,
'Nalță gândirile lor îndurite.
Ḍeea Eudocia șéde 'ntr'o negură,
Spre apus ochi seĭ lasă p'oștirĭ.
Osteĭ Romanilor ea vede spatele,
Dacilor fețele. Crude gândirĭ
Turbură sufletu'ĭ. „Făt-Frumos fiul meŭ
„Astă-ḍĭ dă inimă cruḍilor Geți!
„El îndelătură d'asupra Dacilor
„Ale Romanilor crude săgeți.
„El dar învingere are-a da Dacilor.
„Să revărs raḍele mele d'aicĭ,
„Să orbesc oștile marĭ ale Dacilor
„Ș'ale Sarmaților, Besĭ veneticĭ!"
Ḍice și negura care înconjură
Ḍeea, se scutură. Ḍeea resare.
Aplecând ochi eĭ viĭ ca o flacără,
Cată în fețele Dacilor care,
Sub arḍetórele'ĭ raḍe, vederile'șĭ
Turbură: armele cari eĭ aŭ
Tac, numaĭ vede eĭ unde cu armele
Lor loviturile crude se daŭ.
Iar legiunile Romeĭ ved cetele,
Fără ca raḍele viĭ să'ĭ înfrunte.
Ast-fel batalia-acésta perdutu-am!
Daci las armele, fug peste munte.
Ast-fel se scutură arborul inimeĭ
Fiilor Dacieĭ de vitejiĭ.
Fug!... Legiunile taĭe armatele

www.dacoromanica.ro

Ce cád ca spicele peste câmpiĭ.
Las Daci 'n urmă-le castrele, armele,
Semnele, văile pline de sânge.
Mórtea și flacăra trec peste Dacia!
Geniul Dacieĭ în nópte plânge!
Nóptea Cesarele ocupă castrele
Dacilor, castrele cade sub foc.

Ast-fel fu cea d'ânteĭŭ luptă cu Cesarul
Și cu armatele luĭ în ast loc:
Mulțĭ d'aĭ Romanilor trec înot Tibiscul,
Mórte tribilă, pradă a face.
Ceĭ bravĭ cu armele vin la Cesarele,
Pórtă în suliță capete dace.

www.dacoromanica.ro

DOINA V

Dar pe când Decebal mai ia repaosul
Şi cu citerele róbele vin,
Una dintr'însele spune în cântece
Portretu-Eudocieĭ dulce, divin :

„Vedĭ tu deea cea cenósă?
„Toţĭ de dînsa vorba 'ngîn.
„Cosândénă şi frumósă,
„Este dioa luminósă
„În al nopţeĭ negru sîn.

„Inima'ĭ e foc de sóre,
„Sufletu'ĭ e vîntul cald ;
„Este vie, sburătóre,
„Ca o undă fugătóre
„Unde bórele se scald.

www.dacoromanica.ro

„Ast-fel cum vedĭ o resură
„Ce pe crinĭ îşĭ face scărĭ,
„Către bórea sereĭ pură;
„Vedĭ suava'ĭ mică gură
„Suridênd la sărutărĭ.

„Credĭ că'ş dĭorile născênde
„Ce pe nópte o surprind
„În secrete tremurânde,
„Şi sfióse, suridênde,
„Le privescĭ pe chip roşind.

„E picantă, dar e bună;
„Nu fugi de aspru'ĭ graĭŭ.
„Întepând, ea te prefumă
„Ca un dulce val de spumă,
„Ca o rosă după plaĭŭ.

„E frumósă ca un sóre
„Când se dă din tronu'ĭ jos,
„Şi pe manta'ĭ lucitóre
„Cade cóma'ĭ plutitóre
„Ca un sóre luminos.

„Ea atuncea respândesce
„Farmecĭ, graţiĭ şi amor
„Şi lumina 'n ochĭ lucesce;
„Chipu'ĭ dulce când roşesce,
„Când e palid ca un nor.

„'Nebunesce când amorul
„Arde sufletu'ĭ de vînt!
„Ca tigroĭca ce ĭa sborul,

www.dacoromanica.ro

„Când de prăḑĭ o 'ncinge dorul,
„În nebunul seŭ avînt,

„Se aruncă 'nflăcărată
„Cu murmurile adâncĭ ;
„Ast-fel unda turburată
„Vine, geme, înspumată,
„Apoĭ móre peste stâncĭ.“

Când tăcu cântecul, regele Decebal
Cată la Tilia, ea cată 'n jos;
Ast-fel ca ḑĭorile ce surprind taĭnele
Nopţeĭ, ea rumenă delicios.
Regele Decebal urmă istoria :
Aste batalie sunt numeróse.
Greŭ muriă Dacia ! Amorul patrieĭ
Le făcea barbare şi furióse.

Dar pe când umbrele buclelor sóreluĭ
Aură marginea négră de cer,
Marele Cesare vede stindardele
Dace, balauri pe lănci de fer
Cu ale lor aripe ce cotesc aerul,
Peste-ale munţilor vîrfurĭ umbróse,
Semne resbelice! Chĭamă consiliul,
Cruntă sprîncenele sele stufóse.

Dela o dacică urbă d'alăturea,
Vin solĭ la Cesare : pace eĭ vor,
Să nu dea armele nicĭ să desverige
Ósteĭ Cesareluĭ porţile lor.
Cesare clétină manta de purpură.

www.dacoromanica.ro

Drépta sa solilor ce se înclin,
Arată-o ramură verde de salcie,
Semn de batalie, mórte şi chin.
„Lupta! Cesarele ḑice prefecţilor.
„Nu voĭŭ pe urmele 'mĭ ca să maĭ fie
„Urbe, cu armele şi cu macinele,
„Tot în puterile mele să vie!“

Soli cetăţeĭ lor pórtă cuvintele
Mareluĭ Cesare. Daci cu dor
Farămă mobile şi locuinţele,
Provisiunile, vitele-omor.
Cesar înconjură urba cu oştile,
Daci se apără, urba s'abate.
Mor pentru patrie, drepturĭ, familie,
Mor şi se 'mormîntă toţĭ sub cetate.
Cesare augustul laudă faptele,
Cruţă femeile, prunci. În foc
Ard locuinţele. Daci trec Tibiscul,
Mulţĭ per în undele'ĭ într'acel loc.
Doĭ dintre ceĭ ce port pe lăncĭ labarele,
Scap cu balauri de ceea parte.
Eĭ 'nalţ balauri, duc remăşiţele
Ósteĭ prin ripele negre departe.
Certele 'n naţie port slăbiciŭnile
Şi servitudineĭ dă pe popor.
Mulţĭ merg la Cesare şi fac din causa
Romeĭ tiranice, causa lor.
Mulţĭ însă ḑilele lor le sacrifică
Pentru-a lor patrie şi neatîrnare,
Semn că în Dacia n'a căḑut inima
Şi că în naţie vĭaţa e mare.

www.dacoromanica.ro

Ḑei ne apără. Tóte speranṭele
Ṣunt pentru Dacia în viitor;
Eŭ nu cer ceruluĭ de căt ocasia
Sub scudul bravilor cu-aĭ meĭ să mor.
În ajutoru-ne vin atunciĭ cetele
De cavalerie, cete sarmate.
Pórtă marĭ barbele, pórtă lungĭ pletele,
Părul ṣi feṭele le aŭ roṣcate.
Cai ṣi ómeni pórtă cuĭrasele.
Ca soldĭ înconjoră tot corpul lor.
Eĭ aŭ săgetele, scudele, lăncile,
S'arunc ca viscolul, cai lor sbor.
Cu-ale sarmaṭilor cete ce-ajunseră,
Cu remăṣiṭile nóstre d'armate,
Cu-ale recruṭilor cete noĭ merserăm
Ca să asediem altă cetate
Ce'ĭ ḑic Colonia, mândră în Dacia,
Care Romanilor a fost căḑut.
Din ale Dacilor castre puterice,
Astă Colonia a fost trecut!
Din reṣedinṭele regeluĭ Daciei
Este; o capiste are, palate,
Pĭeṭe feerice, turnurĭ, columnele
Ṣi amfiteatrul seŭ unde combate
Ḑeṭi cu hérele cele selbatice.
Vine-a sarmaṭilor grea cavalerie,
Apoĭ înconjură muri ceĭ tarĭ
Unde ostirile Romeĭ intraseră;
Trag aĭ sarmaṭilor buni săgetarĭ,
Daŭ cu macinele, muri îĭ farămă;
Geme berbecile cel de aramă,
Geme sub polele marĭ ale turnuluĭ

www.dacoromanica.ro

Şi ale murilor ce îĭ dărama.
Scărĭ fac din ómeni cari înconjură,
Uni pe ceĭ alţĭ urcă armaţĭ,
Printre săgetele cari îĭ fulgeră;
Din vîrful muruluĭ cad fărămaţĭ.
Ast-fel cum undele măreĭ în furie,
Asupra stăncilor vin cu turbare;
Apoĭ spărgêndu-se, gem şi se'npraştie,
Şi s'arunc altele cu ne'ncetare.
Ast-fel bat cetele feţele ḑiduluĭ,
Gem sub picĭórele mareluĭ turn
Şi, fărămându-se, gem, per şi altele
Către murĭ răpede ĭară se'nturn.
Sub a macinelor forţă se farămă.
Cale oştaşilor l'i se ivesce.
Dulce învingere armieĭ Dacilor
Printre ucidere lor le ḑimbesce.
Însă Cesarele vine, provisie
Mare ostaşilor seĭ a adus.
El, trecênd Isterul nóptea cu gardele
Pretorianilor, vine. De sus
Capi Romanilor merg de'l întîmpină,
'Nalţă făcliile peste cetate.
Cesare laudă face ostaşilor,
Apoĭ dă ordine de a combate
Şi-a opri ostile daco-sarmatice
Unele cu-altele a se uni.
Cesare Aŭgust ḑice luĭ Luciu
Tóte cetăţile a părăsi.
Însuşĭ Cesarele vine cu trupele
De cavalerie şi pedestrime.
Pe un cal răpede, faţa'ĭ ameninţă,

www.dacoromanica.ro

Stînga luĭ aŭgustă sabia ţine,
Drépta o suliţă, calul seŭ sforăĭe,
Capetul frînuluĭ légă de şea.
Alţĭ caĭ cu şelele urmă Cesareluĭ,
Frînele aure luna le-ardea.

Nóptea îşĭ scutură roba cu stelele,
Roba sa undóĭe lină pe lume.
În creţiturile'ĭ palide, umede,
Fîlfîe orele fără de nume
Ce port durerile saŭ desmerdările
P'ale lor aripe, slabuluĭ om,
Al trebuinţelor şi al dorinţelor,
Fără de margine, miser atom!
Luciu Cinţiu sbóră cu cetele,
Aerul spintecă, solul trăsnesce,
Bubuĭe, tremură, văile uruĭe,
Şi întunerecul împerăţesce.
Caĭ Numiḑilor 'nalţă urechile,
Fumul şi flacăra ese pe nărĭ,
Sforăĭe, nicheḑă, corpul lor spumegă
Şi călăreţi lor se'nfig în scărĭ.
Varsă ḑăbalele, spuma şi săngele,
Jócă copitele. Sună 'n trompetă,
Caĭ se'nbarbătă, ţintă urechile.
Strigăte, sgomote lung se repetă.
Óstea sarmaţilor dă cu săgeţile.
Săngele rîură, mulţĭ eroĭ per,
Ḑac peste miriște; ast-fel ḑac spicele
Sub ale omuluĭ cóse de fer.
Céta sarmaţilor, răcnete, chiote
'Nalţă în aere, bate'n Maurĭ

www.dacoromanica.ro

Ce cad ca frundele tómna când crivățul
Geme în tristele negre păduri.

Deea-Eudocia vede pericolul.
Deea nu suferă némul Sarmat,
De și ea capiște are'n Taurida.
Mórtea sarmaților ea a jurat.
Dice ea Diorilor rumeni cu budele,
Orele lâncede să'ntrécă'n sbor,
Umbrele palide să le înprăștie
Și să dea oștilor radele lor.
Par între umbrele negre-ale munților,
Deschidênd porțile nopței umbróse
Dela palatele lor aduratice
Unde sunt dilele cele frumóse.

Lupta se regulă. Cetele maure
Ved că pericolul fu trecător.
Strigă : *Învingere !* Céta Sarmaților
Fuge și lépădă armele lor.
Dulcea-Eudocia pare pe crestetul
Oștilor, mânele'i țin un vel fin
D'aur și purpură în jurul capului.
Luce ca sórele chipu'i divin,
Marele Cesare plécă privirile.
Deea din aburul ei aurit
Dice : „Batalia cursul să'și urmâre.“
Óstea Romanilor a biruit !
Duci Romanilor pe locul luptelor,
Dei-Eudocieĭ templu ridic.
Marele Cesare, după învingere,
Își luă numele de Sarmatic.

www.dacoromanica.ro

Însă Cesarele n'a învins Dacia.
Altă batalie el preurdesce
Și în dorințele cari îl farmecă,
Inima'ĭ turbure se oțelesca.

www.dacoromanica.ro

DOINA VI

Diege, frate meŭ, plécă ca fulgerul.
Ḍice el Dacilor să lase 'ndată
Lancea, săgetele, şi cu măcĭucele,
Arma pămîntuluĭ, nuḍĭ să se bată,
Numaĭ cu paveḍe. Ostea sarmatică
Intră'n batalie. Daci ajut.
Nobilă'ntrecere! Ostea pedestrilor
Şi călăreţilor lupt'a'nceput.
Toţĭ se amestecă, lupt sub balauri
Şi sub acvilele ce se înşiră.
Ḍaci cĭomegile lasă, cu braţele,
Pumni şi gurele faţa deşiră.
Mórtea se'naripă. Săngele rîură
Unde pe feţele latuluĭ plaĭŭ.
Calul se sparie, n'aŭ loc picĭórele'ĭ
Printre cadavere d'ómenĭ, de caĭ.

www.dacoromanica.ro

De groḍăviile şi de ucidere,
Mórtea ea singură se'nfioréḍă.
Daci daŭ morţile, mor pentru patrie,
Mor peste pavăḍa care'ĭ arméḍă :
Nu e învingerea dorinţa Dacilor,
Mórtea cu glorie, e tot ce vor !
Cetele Burilor vin în bătalie,
Bravĭ, însă blăstemă ursita lor.
Marele Visias vede pe Masiam.
Ură teribilă pentru el are.
Preţul învingereĭ luĭ era Laḍea.
Luptă cu lăncile, crudă turbare !
Lăncile fulgeră ĭute pe paveḍe.
Visias tremură şi după cal
Cade în pulbere, rîură săngele'ĭ.
Rîde în ochi seĭ crudul rival !
Acolo Visias mort prefăcêndu-se,
Scapă cu ḍilele ; serbi'l luară,
Căud legiunile lasă cămpiile,
Mândre de'nvingerea ce căstigară.

Masiam seceră flórea ostirilor,
Daci se apară, la rînd revin,
După ce morţile daŭ cu săgeţele
Cari aŭ ţepele lor cu venin.
Ast-fel cum vulturi ved turturelele
Cari pe mirişte sbor şi se'nbuc,
Şi respăndindu-se, turbură aerul,
Fulguĭe, săngeră căte le-apuc.
Ast-fel bătrînele cete-ale Dacieĭ
Ce me 'nsoţiseră cad pe maurĭ,
Spulberă şirele de cavalerie,

www.dacoromanica.ro

Cai descalică, intru'n păduri.
Luciu tremură, chĭamă cohortele
Cari la vorbele'ĭ se rușinară ;
Ele vin răpede și în bătalie
Tóte teribile se înșirară.
Luciu seceră cetele Dacilor.
Vede și fulgeră pe bravu-Arsase,
Al Rosolanilor cap ce în Sciția
Nume de glorie îșĭ căpetase.
Mândru'n puterile sele gigantice,
Crede că Ercule fu al seŭ bun.
Barba și pletele'ĭ, peptul și spatele'ĭ
Bat, ĭĭ daŭ aerul unuĭ nebun.
Doĭ urșĭ cu peile'ĭ formă peptarele'ĭ.
Mare în mănele'ĭ e toroĭpanul,
Trunchĭul stejaruluĭ vehĭŭ al Carpatuluĭ.
Prețul învingereĭ luĭ Rosolanul
Puse pe Lădea. Surpă cu furie
Rînduri, la Luciu merge turbat,
Farămă armele ce se opuseră.
Trămbele Maure a despicat.
Cum ochi lupuluĭ scînteĭe, bușele'ĭ
Spumegă, clănțăie dinți în gură,
Prada dorințelor luĭ când ĭĭ scînteĭe ;
Ast-fel și ochi luĭ de cum vedură
Capul pretoruluĭ, se ațintiseră
Crunt peste Luciu. „Mândru Roman !
„Tu ce escĭ fulgerul Romeĭ, nemernice,
„Morĭ sub lovirile de Rosolan !"
'Nalță pe Luciu bîta teribilă.
Țeea-Eudocia vede și sbóră
În nor de purpură pe lîngă Luciu.

www.dacoromanica.ro

Norul de purpură îl înconjóră.
Bîta teribilă spintecă aerul,
Barbarul lunecă, cade pe plaiŭ.
Deea înpraştie norul şi Luciu
Merge la barbarul, intră'ntre caĭ,
Spintecă inima'ĭ, sângele'ĭ rîură,
Şi în durerile omorătóre
Cari le suferă, geme cu furie.
Muşcă copitele caluluĭ, móre!
Cetele Burilor şi Rosolanilor
Şi-ale Sarmaţilor ved, apoĭ fug.
Cetele Maure înbărbătându-se,
Cetele Burilor crud le distrug.
Strig luptători lor să stea 'n bătalie,
Nu aud vorbele şi fug mereŭ.
In desperările cari me'nconjură,
Mórtea eroilor o caut eŭ.
Insă ursitele nu hotărâseră
Mórtea luĭ Decebal, mórtea fugĭa.
Singur cu armele lupt, bat oştirile.
Marele Zamolsis me protegea.
Cad sub lovirile'mĭ multe din vieţele
Scumpe Romanilor, mor mulţĭ Romanĭ,
Mulţĭ capĭ de armie dintre selbatica
Óste a Rinuluĭ, populĭ germanĭ.

Cesare Aŭgustul urcă p'o măgură
D'unde vederile lasă p'armate.
Colo resbelici pórtă Cesareluĭ
Ale Sarmaţilor capurĭ tăĭate.

Dar peste pólele munteluĭ Tubeeĭ

www.dacoromanica.ro

Tremurătórele umbre mijesc
Şi, printre undele ce se posomoră,
Nori de suflete d'ómenĭ plutesc.
Mulţĭ ḑac pe văile unde de sufletu'ĭ
Carnea luĭ miseră, mórtea deslégă.
Cai şi ómeni ḑac ca grămeḑile,
Sângele rîură cald şi se 'nchiégă,
Umbrele coperă faţa cămpiilor;
Braţul şi sufletul a obosit,
Curmă lovirile, ridic cadavrele.
Peste tot luptele aŭ adormit.
Colo în umbrele nopţeĭ ceĭ palide
Unde-aŭ fost luptele, auḑĭ gemênd
Ceĭ ce 'n torturile morţeĭ se svîrcolă.
Veḑĭ printre umbrele negre trecênd
Cănele, paserea, cătând cadavrele.
Ast-fel pecatele suflete cere.
Mórtea şi doliul coperă Dacia.
Gemetul omuluĭ nasce 'n durere,
Pare ca gemetul mare-al pămîntuluĭ
Ce 'şĭ ar da sufletul înpovărat.
Mulţĭ aĭ Romanilor aŭ perdut ḑilele,
Geme Cesarele neconsolat!
Scamele, cărpele n'ajung să 'nfăşure
Rănile bravilor. Rupe Cesare
Înse'şĭ vestmintele'ĭ, să lege ranele.
Într'a sa inimă e întristare.
Oştile Dacilor, Burilor, silvele
Umple. Cohortele fără de frîŭ,
Pradă cetăţile, satele, holdele,
Trec peste undele latuluĭ rîŭ;
Fugară cetele Dace, Sarmatice.

www.dacoromanica.ro

Urmă uciderea. Stând pe tribună,
Cesarul laudă pentru învingere.
Iar prinşi Dacilor la el s'adună,
Lasă lor ḑilele. Daci Romanilor
Le străngeaŭ mănile. Vin militarĭ
Şi primesc premiul de la Cesarele.

Din aĭ Panonilor doĭ ceĭ maĭ marĭ
Vin şi luĭ Cesare Traĭan promite
Provisiunile să dea armatelor.
Eĭ aduc carele trase de vite,
Cari cu armele şi cu labarele
Oştilor Dacilor ăncă luară.
De ale carelor róte legaseră
Prinşi 'n bătalie şi 'ĭ torturară.
Colo femeile purtând pe umere
Prunci, pe feţele lor suferinţĭ,
Fug cu picĭórele nude pe petrele
Munţilor; caută p'aĭ lor părinţĭ,
Soţĭ, fiĭ, fraţĭ. Cómele rîur pe umere
Cu căpetăele marameĭ albe,
Peste cămeşile lor port tunicele
Scurte şi brînele de argint dalbe.

Pretorianele guarde pe Cesare
Conjură, acvile pórtă mergênd.
Cai Germanilor nu cunosc frînele,
Şelele, scările, încălecând.
Cu cavaleria aŭsiliarilor
Vine-a Romanilor grea pedestrime.
Luptă cu armele, Daci retragere
Fac; solĭ la Cesare plec de la mine:

www.dacoromanica.ro

Pacea cer! Cesare urmă bătalia.
Nuḑi Germanilor cu toroĭpan
Sunt pe la aripe, eĭ încep luptele,
Lor le dă semnele lupteĭ Traĭan.
Noĭ avem lăncile, spadele Dacilor,
Însă macinele încă ne-ajută.
De sub o măgură óstea Sarmaţilor
Trâmbe, se turbură, ea vine mută.
Raḑele sóreluĭ soldi lor aură.
Fug şi ĭar răpede înapoĭ vin
De maĭ daŭ morţile; mare e sgomotul,
Crude săgeţele lor cu venin!
Marele Cesare vine, ostirile
Sele, le 'nbarbătă ca să omóre.
Strigă cohortele cele sarmatice,
Daŭ cu săgeţele lor către sóre.
Chĭamă pe-Eudocia în ajutoru-le,
Chĭamă cu strigăte ce înfior.
Însă la vocile crude-ale hordelor,
Ḑeul lor sémănă nepăsător.

Viţele barbare ale Germanieĭ
Pradă în Dacia, nu sunt scutite
Nicĭ chĭar femeile, prunci cu armele
Scot eĭ din pântecul mameĭ sdrobite.
În lăncĭ îĭ spăndură! Taĭe fecĭórelor,
Perul şi sfîrcele sînuluĭ lor,
Rose în nascere, şi le desvestmîntă,
Le plimbă 'n armie saŭ le omor.
Ale Zarubilor sóţe la Cesare
Merg şi genuchile, plângênd, înclină.
Marele Cesare ḑice luĭ Luciu :

www.dacoromanica.ro

„Marele Jupiter, dice el, armele
„Romeĭ şi ostile le părtinesce.“
El trecênd Tibiscul, taĭe pădurile.
Daci ĭaŭ pólele munţilor marĭ,
Nu scap de furia crudă-a Romanilor
Ş'a desbrăcaţilor şi cruḑĭ barbarĭ!
Lupta e ageră din ambe părţile.
Daci cu furie cad pe barbarĭ,
Ager îĭ seceră şi îĭ rostogolă.
Însă reservele marĭ de Triarĭ
Plécă. Teribile sunt loviturile
Ceteĭ Triarilor care în frunte
Pasă cu armele numaĭ când ostile
Sunt în pericole. Vin să me 'nfrunte!
Veḑuĭŭ învingerea! Plec cu balauri,
Caut retragere sus peste munţĭ.
Apele munţilor cură cu sângele.
Daci în urmă-le sfarămă punţĭ.

Dacia sângeră, plécă genuchile.
Daci cerbicele merg să închine!
Alţi prin crestetul munţilor caută
Vĭaţa lor liberă fără de chine.
Dacilor umilă pace propuseră:
Daci să numere prin tributarĭ.
Greŭ surpĭ o naţie unde credinţele
Dreptuluĭ patrieĭ încă sunt tarĭ.
Sarmisegetusa încă nu lăncedă,
Are ea capişte şi sacrifică
Ḑeilor Dacieĭ, Mareĭ-Eudocia.
Aŭ şi oracolul ce 'nsuflă frică.
Preoţi templuluĭ se consultaseră:

www.dacoromanica.ro

„Pace eĭ face-vor, — le respundea. —
„Prinşi Romanilor să'ĭ dea femeilor
„Ca să ĭĭ torture precum vor vrea.
„Şi când femeile de suferinţele
„Lor, de torturele cele barbare
„Ce încercaseră maĭ pretutinderea
„Dréptă luându-le o resbunare,
„Pacea să facă eĭ.“ Ele esercită
Chine teribile: icĭ răstignesc
Prinşi pe crucile uciḑătorilor,
Altele prinşilor capul pîrlesc.

www.dacoromanica.ro

DOINA VII

P'una din stăncele munților Tabeïeï
Luce la rădele luni-o cetate
Care pe frasini 'nalță ea turnele
Ce cu labarele sunt cununate.
Apele munteluï cură sub pólele'ï,
După ce rîură ănteïŭ prin el.
Jócă în undele'ï umbrele pomilor
Cari înconjură vechĭul castel.
Noptile frundele silvelor murmură,
Privigătorile dulce suspină;
Stelele scînteïe 'n cómele ceruluï
Și p'a castelului frunte lumină.
Acolo Lădea are palatele'ï.
Trece frumósele sere de verï,
Dilele, orele line ca apele;
Murmură imnele dulcï de plăcerï.

www.dacoromanica.ro

Dar d'un timp Ladea mestecă cântecu'ĭ
Cu-a vijăliilor tristă vibrare,
Cu ale frundelor murmurĭ, suspinele'ĭ,
Și cu torințile, lacrimĭ amare;
Pentru că palida dee-a Amoruluĭ,
Albă ca Sórele, nu înceta
Ca să o 'nflacăre; tóte puterile'ĭ
Și artificele'ĭ le încerca.
Arde și tremură ca să'ĭ dea inima,
Arde și'l blăstemă, geme, ĭubesce;
Însă ea patima ce o înflacără,
Dulce în inimă'ĭ încă 'nvelesce.

Deea Amoruluĭ merge la Levian
Nóptea, l'al patuluĭ cap ea se pune:
„Sciĭ că femeilor prinși Romanilor
„Sunt datĭ să'ĭ torture și a'ĭ răpune!
„Scólă și du-te prins și nu aĭ temere!
„Póte la Ladea să fiĭ condus
„Ca să te torture. Iécă mijlócele
„Să'ĭ răpescĭ sufletul eĭ nesupus:
„Căcĭ ea vedêndu-te, lesne 'nțelege-va
„Flacăra inimi'țĭ ce te espune
„Și 'țĭ va da inima. Nopțile, dilele
„Trecĭ tu cu Ladea. Mergĭ și nu spune!"
Masiam Levian scimbă vestmintele,
Ese cu umbrele nopțeĭ și pasă
Printre vedetele pretorianilor;
Gardele calea sa liberă lasă.
Singur la preoți Dacieĭ caută
Sórta servagĭuluĭ, se dă de prins.
Cere repaosul ce se da prinșilor.

www.dacoromanica.ro

Pare 'n vestmintele'ĭ simple şi stins,
Braţele 'n bendele'ĭ îĭ denunţ ranele.
Preoţi templuluĭ îl cercetédă.
„Duceţi'l Ladeeĭ, dice pontifele,
„Ca să îl torture. Ea me mandédă,
„Cere prinşĭ; poftele'ĭ s'aŭ înplinit."
Ḍice şi Levian simte o temere
Bătênd speranţele ce 'ĭ-aŭ ḍimbit.
Preoţi templuluĭ plécă cu Levian
Drept către Ladea ce 'n a sa casă
Caută stelele, după teraţele'ĭ.
Dulcĭ cugetărilor sufletu'ĭ lasă.
Inima'ĭ tremură între-a sa patrie
Ce 'ĭ-a dat ḍilele şi-amantul seŭ.
Singurătăţilor cere ea balsamul
Ca să îĭ vindece dorul cel greŭ.
Singurătăţile sângeră ranele'ĭ.
Geme şi nimenuĭ doru'ĭ nu spune.
Este când sórele lasă pe urmele'ĭ
Unde de purpură, ḍioa apune.
După măgurele munţilor semnele
Face cu mănele d'aur Murgil,
Umbrelor palide să se înprăştie
Peste a globuluĭ faţă d'argil.
Tînera vergură, udă cu cenele,
Trece sub arbori ceĭ înfloriţi,
Luna 'nălţându-se, treĭeră buclele'ĭ.
Daci aduseră dintre răniţi
Eĭ ca să chinuĭe p'unul. Vin preoţi
Marturĭ, căcĭ legile ast-fel voiră.
„Tîneră Ladea, dulce cu ḍimbetul!
Ḍiseră preoţi. Ḍei doriră

www.dacoromanica.ro

„Mănele'ţĭ vergure, de înfruntările
„Crude femeilor, a'şĭ resbuna.
„Iécă o victimă. Fă'ţĭ datoriile,
„Fă'ţĭ şi plăcerile d'a 'l tortura."
Ast-fel ḑic preoţi, las pe murindele,
Plec. Cu ce patimă vergura vede
Corpul, vrea vergura ca să îl torture.
Oh! dela Laḑea nimenĭ n'ar crede!
Pusese preoţi corpul rănituluĭ
Jos pe teraţele albe de florĭ.
Iécă şi vergura vine şi sclavele
Pórtă făcliile luminătorĭ.
Perul pe umere vîntul îl légănă,
Ast-fel cum fulgerul în vijălie
Luce. S'apropie ĭute de victimă.
Măna eĭ tremură cu o făclie.
Capul sărmanuluĭ prins o să 'nflacăre...
Facla dă flacăra. Ea a ţipat!
Facla din mănele'ĭ cade, se 'nvîntură,
Inima'ĭ tremură, a 'ntîmpinat
Faţa erouluĭ, faţa aceluĭa
Căruĭa ḑilele ea le datoră,
Care de mănele'ĭ dulcĭ ca resurile,
Aspre ursitele voĭesc să móră.
Ura teribilă contra rănituluĭ
Ce simţea vergură, schimbă 'n amor!..
Ţine pe Levian rob al amoruluĭ.
Fragede, rumene, orele sbor.

Castrele Dacilor unde sunt armele
Şi cu macinele, Daci le strică.
Ḑaci 'n cerbicia lor ăncă stăruĭe,

www.dacoromanica.ro

Sparţĭ pretutinderea, eĭ se ridică.
„Arma Romanilor n'a supus Dacia!
Ḍice Cesarele către aĭ seĭ.
„Ăncă-o batalie, fie ea ultima!“
Apoĭ sacrifică marilor ḍeĭ.
Căt el sacrifică plécă stindardele,
Tóte oştirile sunt pe picĭóre.
Scrófa şi taurul şi cu berbecele
Cad sub lovirile săngerătóre.

„Unde e Masiam? ḍice Cesarele.
„Óre Sarmaţilor prins a căḍut?
„Între cadavere corpul eroului,
„Mort dalb sub armele'ĭ, nu s'a veḍut?“
Iécă augurele cum ĭĭ respunseră.
„Masiam lăncedă lîng'o femee,
„Fără de Levian nu se ĭa Dacia.
Smulge'l din braţele sele de ḍee!“
Aŭ ḍis augurele. „Plece cohortele,
Cesar adaose. Îl veţĭ răpi
„Din slăbicĭunile dulcĭ ale anilor
„Tineri ca florile cele d'o ḍi!“
Plécă cohortele, castrul se spulberă.
Însă Cesarele cere deplin
Dalba învingere legiunarilor:
„Daţi'mĭ voĭ Dacia saŭ să perim!“
Pun foc pădurilor, limpedă căile,
Tóte iscódele dace tăĭară
Şi căpăţînele, puse în suliţe,
Peste-a oştirilor frunte 'nălţară.
Daci balauri urmeḍ pe măgure,
Surpă în urmă-le turnurĭ şi punţĭ.

www.dacoromanica.ro

Armĭa Romanilor urmă p'a Dacilor,
Poduri și castrele 'nalță pe munți.
Întrebă Tilia albă cu brațele :
„Vergura Ladea ce se făcu
„După vederile sele cu Masiam?“
Decebal regele reîncepu.

Rumenul Fet-Frumos din a amoruluĭ
Cupă al Ladeeĭ suflet înbată.
Fugiți de flacăra dulce-a luĭ Fet-frumos,
Voĭ căror inima este curată!
Inima vergureĭ este o flacără,
Dragostea juneluĭ vînt ce-o agită.
Tînera Ladea geme si suferă,
Și ca să sufere e fericită.
Ast-fel la sufletul bóreĭ ceĭ umede
Care dă morțile crude la flóre;
Flórea se légănă, sinul eĭ tremură
La sărutările omorătóre.
Plănge cu lacrime fuga erouluĭ.
Masiam Levian a fost plecat.
Iécă cum Ladea plănge ursitele'ĭ.
„Deilor! Ladeeĭ este ĭertat
„Óre să sufere pentru-acest Masiam,
„Fiŭ al Romanilor? Nu ĭĭ trădare?
„Tremură inima'mĭ, geme. O Dacia!
„Ladea, fica ta, inimă are
„Pentru acela ce sângele Dacilor
„Varsă! El dilele mele-a scăpat.
„Tîner ca diorile este-al meŭ Masiam,
„Inima deilor cerul 'ĭ-a dat.
„Mare-Eudocie! fiĭ favorabilă

www.dacoromanica.ro

„Ladeeĭ vergureĭ, o cosândénă!
„Aĭbĭ pentru Ladea grige, căcĭ suferă
„Și suferințele'ĭ sunt fără sémă!
„Fă ca vederile'mĭ să se înflacăre
„Din căutările'ĭ încă o dată!
„Ș'apoĭ ursitele facă'șĭ voințele:
„Mórtea să secere vĭața'mĭ curată."

Preoți templuluĭ aflu că Ladea,
Prinsul ce'ĭ duseră n'a torturat;
Ba chĭar mijlócele ca să se libere,
Ea și cu ómeni seĭ 'ĭ-ar fi dat.
Cer ca în capiste preotul deilor
Tinereĭ vergure corpul s'abată,
Apoĭ în flacără să îl încenușe.
Ast-fel sunt legile, vechile date.
Merg eĭ la Ladea. Tremură gardele
Ladeeĭ, armele ele-aŭ depus.
Prinde pe vergura albă cu umerul,
Lanțurĭ de brațele'ĭ albe 'ĭ-aŭ pus.
Ține consiliul sacru, o judecă.
Pare 'naintele juna fecĭóră.
„Vin-o! ĭĭ diseră preoți Dacieĭ.
„Legile patrieĭ adĭ te omóră.
„Vin-o și sângele teŭ să astîmpere
„Dorul luĭ Zamolsis. Tu aĭ trădat
„Dei și Dacia. Marele Zamolsis
„Scrie în legile vechĭuluĭ stat
„Mórte acelora cari neamicilor
„Da-va protecție și îndurare.
„Preoți Dacieĭ mórtea ta sémănă.
„Crima'ĭ teribilă, crudă trădarea.

www.dacoromanica.ro

„Regele Dacieĭ însu'şĭ să tremure
„Şi la sentinţele nóstre de fer
„Fruntea să'şĭ umile el şi ostirile,
„Căcĭ sunt voinţele celor din cer."
Strigă pontifele. Palida vergură
Ḍice cu buḍele eĭ de rubin :
„Eŭ sînt a regilor Dacieĭ ramură
„Şi pentru patrie toţĭ noĭ murim!"
Ḍise lor Laḍea cea cu luminele
Ochilor lăncede. „Măna n'am dat
„Încă Cesareluĭ tiranul patrieĭ.
„Preoţi Dacieĭ s'aŭ închinat.
„Certele cultelor ḍei-Eudocieĭ
„Şi al luĭ Zamolsis ne desbinară!
„Voĭ daţĭ străinilor cale în patrie.
„Preoţi capiştieĭ ţéra trădară."

„— Mórtea şi chinele! strigă pontifele.
Buḍa'ĭ blasfemele crude ĭubĭa.
„Ḍee puterice! Trăsnetul ceruluĭ!
„Focul aprindeţi'l! S'arḍă de vie!"
În închisorile negre torturele
Preoţi Laḍeeĭ aŭ preparat
Pîn' să'şĭ dea sufletul. Pare pontifele,
Singur în temniţă el a intrat.
Ḍice el Laḍeeĭ créţă cu cenele :
„A luĭ Zamolsis dulce mirésă!
„Vin-o la capiştea ḍei-Eudocieĭ,
„Ḍeeĭ Amoruluĭ fiĭ preotésă.
„Alba Simeria, a preoteselor
„Dómnă, e lăncedă. Locul seŭ ĭa!
„Ast-fel tu ḍilele scapĭ şi plăcerile

www.dacoromanica.ro

„Rumene orele vîeţeĭ vor bea.
„După Simeria nu are Dacia
„Prin frumuseţile'ĭ alta ca tine.
„Fiĭ tu espresia ḑeeĭ în capişte.
„Vin-o în capişte când Cesar vine.
„Prin frumuseţele'ţĭ rarĭ tu pe Cesare
„Să răpescĭ, Laḑea, şi dulcĭ plăcerĭ
„Să îĭ daĭ. Dacia cere aḑĭ Laḑeeĭ
„Ca să'ĭ înlăture rele durerĭ!
„Regi, nicĭ Cesari nu sunt puterici
„Lumeĭ, ci preoţi ce sacrifică.
„Fiĭ dar puterică. Domni popórelor
„Plécă genuchile noă cu frică.“
„— Asta e misia ce'mĭ daţi în capişte?“
Ḑice luĭ Laḑea cu-aer şiret.
„— Sub a Eudocieĭ formă tu nopţile
„Închinătorilor parĭ la banchĭet.
Ḑice pontifele. „Iniţiatuluĭ
„Cultuluĭ capiştea când îĭ deschide,
„Atuncĭ sub numele şi sub vestmintele
„Ḑeeĭ, ḑicĭ, vorbele dulcĭ şi perfide
„Cari îl farmecă, după 'ncercările
„Lungĭ de credinţele celuĭ chĭemat;
„Iar în misterele dulcĭ ale nopţilor,
„Când cupa lépădă vinul spumat,
„Buḑele rîură dulcĭ sărutările,
„Inima spumegă valul d'ĭubire, —
„Ḑeea pontifuluĭ face cu braţele'ĭ
„Légănul viselor de fericire.
„Mamă a ḑeilor, tartarul, umbrele,
„Marea şi haosul plin de tăcere
„Urmă voinţelor ḑei-Eudocieĭ.

www.dacoromanica.ro

„Căte sunt limbele lumeĭ ce pere,
„Tot atăt formele, cultele, numele
„Ḍeeĭ puterice pe pămînt sunt.
„Teme-te, vergură! Vin și sacrifică,
„Scapă tu capiștea și ast pămînt.“
Ḍice ĭar vergură : „— A perit Dacia,
„Cultele ḍeilor ăncă să péră!
„— Oh! nu, nu Laḍea! Vin și sacrifică!
„Poți să scapĭ Dacia ăncă de hĭéră.“
Ḍice ĭar Laḍea : „—Dar al Eudocieĭ
„Cult, o pontifice, n'are morală.
„— Ce ḍicĭ tu, vergură rece cu spiritul?
„Care ḍeŭ spiritu'ți astă-ḍĭ încélă?
„Ḍeea Eudocia e mama totuluĭ,
„Tóte prin voile eĭ s'aŭ făcut.
„A elemintelor, vĭețeĭ și timpuluĭ
„Este ea geniul și început.
„Vin-o, ĭa misia ḍeeĭ în capiște!
„Și căud Cesarele o să te véḍă,
„Parĭ luĭ sub numele ḍei-Eudocieĭ.
„Varsă pe sufletu'ĭ fragida raḍă
„A frumuseților ce te înconjură.
„Sinul și brațele tu să'ĭ deschiḍĭ.
„Cultul și Dacia cu libertățile'ĭ,
„Prin frumusețile'ți să reconciḍĭ;
„Căcĭ în istoria lumeĭ femeile
„Ura tiranilor multe 'nblăndiră
„Și ce armatele, ce națiunile
„Nu puteaŭ, grațiile lor dobăndiră.
„— Preoți cultuluĭ ḍei-Eudocieĭ
„N'aŭ de căt numele ăncă divin!“
Ḍice luĭ Laḍea, undă de purpură

www.dacoromanica.ro

Scaldă drag fețele sele de crin.
„Dar ce fac preoți ḑeeĭ când popolul
„Merge cu armele ca să conbată?
„Când geme Dacia și varsă lacrime?
„Eĭ de plăcerile nopțeĭ se'nbată,
„Strânșĭ în orgiile marĭ ale templuluĭ,
„Cununând frunțile, cupele 'n florĭ,
„Cu preotesele cele inpudice,
„Dela apunere pînă la ḑiorĭ.
„— Tu escĭ o vergură dulce ca florile,
„Dar ca săgéta escĭ petrunḑetóre.
„Tu îmĭ arḑĭ inima, tu 'mĭ răpescĭ ḑilele
„Cu frumusețele'țĭ strelucitóre!
„Orĭ-ce ḑi ce-a venit și s'a dus răpede
„Spun că se scutură din vĭață-o ḑi.
„Lăsa-vom orele să fure ḑilele
„Și noĭ plăcerile nu vom sorbi?
„Nu escĭ a ḑeilor fică? Vaĭ! Fet-frumos
„Umple de sufletu'ĭ inima mea.
„Mor d'a ta dragoste, ochi'mĭ vărs lacrime.
„Dorul crud săngele, vĭața'mĭ o bea.
„Tu'mĭ facĭ durerile prin nepăsările'țĭ
„Crude. Aĭ inimă fără pĭetate.
„Vin-o la capiștea ḑeeĭ Amoruluĭ! —
Ḑice, cu mănele fruntea îșĭ bate. —
„Precum prefumele dulcĭ ale florilor,
„Bórele vîntuluĭ le risipesc, —
„Ale junețelor farmece fragede,
„P'aripa orelor dulcĭ se topesc.
„Oh! amar celuĭa care în inimă'ĭ
„N'a simțiț flacăra dulce, cerescă
„Ce îĭ ḑic dragostea, și a lăsat orele

www.dacoromanica.ro

„În cursul răpede să îl răpéscă!“

Ḍice luĭ Vergura, roşind ca purpura :
„Florile scutură prefumul lor
„Şi tinereţile perd strelucirile.
„O diminéţă e vĭaţă d'amor!
„Numaĭ virtuţile renasc ca sórele
„În viitórele vécurĭ în céţă ;
„Şi căud tot seceră mórtea teribilă,
„Numaĭ virtuţile ăncă aŭ vĭaţă.“
Strigă pontifele ce 'şĭ perdea minţile,
De frumuseţile eĭ înbătat :
„Inima omuluĭ, tînără Laḍea,
„Fără de dragoste, e rîŭ uscat.“

www.dacoromanica.ro

DOINA VIII

Însă pe gurile văilor munţilor
Masiam Levian cu călăreţi
Vine şi spulberă, ca vîntul ceţile,
Turmele popilor, spulberă geţi.
Coĭful erouluĭ fulgeră, zalele
Scînteĭŭ ca ḑiorile, lăncile joc;
Scudele agere sună pe paveze,
Pe căpăţinele Dacilor toc.
Fîlfiĭŭ stindardele, bubuĭe văile,
Codri resunetul lung îl repetă.
Gemete, strigăte turbură aerul.
Sună a luptelor crudă trompetă.
Sparge castelului porţile, ostile
Intru cu torţele, urba s'aprinde.
Eĭ ucig preoţi, Laḑeeĭ hĭarele
Sparge şi Levian mâna'ĭ întinde.

www.dacoromanica.ro

Este când sórele pare pe Ulpius.
Cesar pe măgură capi consultă.
Ḑice Cesarele vorbe de glorie
Și legiunele luĭ îl ascultă.
Cesare Aŭgustul luce ca sórele
Ce din norĭ scapără învingător;
El ĭa săgeţile, spada, încalică,
După Cesarele călari sbor.
Luciu Maurul plécă cu Mauri,
Masiam Levian cu încoĭfaţi,
Urcă pe măgure unde dorm vulturi,
Unde aŭ castrele Daci, Sarmaţi.
Lupta e crăncenă, bubuĭe muntele;
Văile, stăncele riură sănge.
Céta Romanilor află marĭ stavile,
Peptul vitejilor Dacĭ îĭ înfrănge.
Arbori, petrele cad după măgure,
Sfarămă, macină crud pe Romanĭ.
Centrul sunt Mauri și cu cohortele,
Iară aripele sunt de Germanĭ,
Cete ilirice, viţe selbatice
Ce daŭ cu praştia, mulţĭ tributarĭ.
Tóte armatele plécă cu furie,
Cad p'ale Dacilor stavile tarĭ.
Petrele riură, ploă săgetele,
Cade-a vitejilor flóre sdrobită.
Vine o aripă noă Romanilor,
Vine învingerea mult lor dorită.
Mare e numerul conjurătorilor!
Daci cu inimă luptă și per.
P'a întăririlor stavilă crăncenă,
Între măgurile perdute 'n cer,

www.dacoromanica.ro

Pare al nuḑilor dacĭ, căpetenia.
Ţine în mănele'ĭ mare măcĭucă.
Undele ostilor vin, se aproprie,
Mândri balauri acvile 'mbucă.
Sfarămă capete, spaĭma împrăştie.
Alt cap alăturea pare la Burĭ;
N'are el paveză corpul să 'ĭ apere,
Ţine cu mănele doă securĭ.
P'ale lor capete ploă săgetele,
Ţin eĭ cu peptele arma Romană.
Iécă şi Luciu vine la stavilă.
Bubue paveza lată d'aramă,
Fulgeră raḑele coĭfuluĭ, zalele,
Sabia scîntee de strelucirĭ.
Daci nuḑĭ după stăncĭ scóte ca hĭarele,
Răcnete, gemete, aspre mugirĭ.
Merg eĭ spre Luciu. Ochi-lor săngeră.
Stéoa erouluĭ se învelesce.
Céta Numiḑilor vine, erouluĭ
Scapă ea ḑilele, mult resboĭesce.
Măndru se apără ceĭ doĭ cu bătele!
Eĭ atrag către eĭ cete vrăjmaşe.
De treĭ orĭ patru-ḑecĭ capĭ aĭ Germanilor
Cad sub măcĭucele lor uriaşe.
Dela păretele unde eĭ bătuĭe,
Riură săngele, pare-un isvor.
Însă sub numerul care 'ĭ înconjură,
Ca doĭ munţĭ se restorn, gem, apoĭ mor.
Capul eroilor cari căḑuseră
Duc la Cesarele şi le arată.
Cesare Aŭgustul strigă 'ntăririle
Tóte să spulbere măndra'ĭ armată.

www.dacoromanica.ro

E a vîrtejuluĭ furie răpede,
Muntele durduĭe lung tremurând.
Daci pe crestetul stăncilor, rîpelor
Urcă şi mănele lor le ridică :
Cer eĭ protecţia ţeilor Ceruluĭ,
Pentru armatele cari se strică.
Aerul munţilor geme de răcnete,
Trăsnetul norilor cade lucind,
Ţei respunseră, norul cu flacără
Varsă torintele sele mugind.
Céta Sarmatică fuge. La Cesare,
Eŭ trimit preoţi pacea să céră.
Pacea Cesareluĭ, vaĭ! pentru Dacia
Şi pentru Scitia fuse amară!
Cere el Dacieĭ ca să dea armele,
Cum şi macinele; orĭ ce cetate
Dela Iasigia pînă 'n Sarmaţia,
Eĭ să le spulbere, a le abate;
Să dăm Cesareluĭ prinşi Romanilor
Saŭ aliaţilor, ce am luat;
Să dăm terămele ce noĭ cu armele
Supra vecinilor am căştigat;
S'avem amicie şi inamicie
Pentru popórele cari senatul
Va voi. Dacia să'şĭ pérdă dreptele
Şi libertăţile sele cu Statul!
Geme-adănc sufletu'mĭ. Dar póte regele,
Dar póte Dacia a nu priĭmi?
Daŭ pileaţilor scirea teribilă.
Eĭ priĭmesc actele a le subscri.
Sórta lor blăstemă! Regele Dacieĭ
Îngenuchĭ, mănele către Cesare

www.dacoromanica.ro

Care în mijlocul pretorianilor
Şi al tribunilor dă ascultare!
Ceĭ ănteĭŭ dintre Dacĭ 'nalţĭ cu căcĭulele,
Plécă la Cesare fruntile lor!
Semnele regeluĭ cum şi Balauri
Se plec stindarduluĭ imperator,
Se plec la acvilă şi la imagine,
Trec pe sub dînsele, — semn d' umilire
Şi de supunere Romeĭ, Cesareluĭ!
Semn de învingere şi înjosire!
Daci cu turmele lasă terămele
Cari luaseră dela vecinĭ;
Surpă cetăţile, după condiţie.
În a lor patrie se ved străinĭ.
După retragere, lasă o legie
Ţisă a treĭ spre-cea care'ĭ panonă;
Apoĭ adaogă şi pe a şéselea
Legie 'n Dacia ca garnisonă.
La locu 'nvingereĭ, p'arbori munţilor
Se atărnaseră prăzĭ de Sarmaţĭ.
Prima trofeelor e cu balauri,
Semnele, mantele, soldĭ arămaţĭ,
Coĭfurĭ şi paveze, săbiĭ şi bătele,
Sulite ş' altele dace-sarmate.
Doa trofeelor are cuirasele,
Coĭfurĭ, soldĭ, paveze, secure late,
Stéguri şi altele. Marele Cesare
Intră în Sarmisa. E încântat.
Nu credea Cesare s'afle în Dacia
Civilisaţia ce-a 'ntîmpinat.
Vede palatele marĭ ca cetăţile,
Împodobindu-se cu murĭ, portice,

www.dacoromanica.ro

Şi cu statuele şi cu columnele
Dalbe ca artele grece antice.
Riul palatelor scaldă el pólele.
Dar peste porticul superior
Este imagina regeluĭ Dacieĭ.
Pórta palatuluĭ strelucitor
Ce peste undele Istruluĭ domină,
Pórtă treĭ statue, junĭ desbrăcaţĭ
Ce aŭ în măna lor facle cu flacăre,
Semnele Parţilor ceĭ depărtaţĭ,
Cari făcliile, ḑilele, nopţile,
Fără 'ntrerupere le ţin aprinse.
'Nalţă Cesarele cercul triumfuluĭ
Peste terămele unde învinse,
Pentru memoria luptelor Dacice,
Pentru onorile dalbeĭ virtuţĭ
Şi a Cesareluĭ mărinimie;
Statue ḑeilor lor cunoscuţĭ
Corunaŭ arcele; la drépta Ercule,
Nud pîn' la braţele'ĭ, ţine-o măcĭucă, —
Ast-fel cum populi Dacieĭ, Sciţieĭ,
În bătăliile lor se apucă.
Statua 'nvingereĭ tinde aripele
Şi cu picĭórele sele atinge
Arme sarmatice. Dar căud Cesarele
Care în Dacia lumea învinge,
Sarmisa Geţilor merge să visite,
Eŭ lîngă porţile dalbe mergênd,
Stam pe o măgură. Dreptele Dacieĭ
Cer eŭ Cesareluĭ, braţu 'ntinḑênd.
Marele Cesare intră cu ostile
În Sarmi-Getusa plină da sănge,

www.dacoromanica.ro

Ce sub cununile cari înconjură
Fruntea sa palidă, rîde şi plânge.
Marele Cesare plécă cu ostile,
După ce Dacilor pace a dat.
Ia dintre zarubi daci deputaţie,
Ia şi trofeele ce-a adunat.

E când Eudocia deea ia formele
Luneĭ cu pletele'ĭ splendide, aurĭ,
Şi în deşertele negre-ale spaciuluĭ
Trece cu carul seŭ tras de doĭ taurĭ.
Luce pe crestetul ceruluĭ stelele,
Şi se reverberă pe Istrul lin.
Cerul chĭar celebră fala erouluĭ,
Calea Cesareluĭ dulce lumin.
Marele Cesare lasă în Dacia,
Vinsă de armele'ĭ, o legiune,
Trece el Isterul nóptea cu vasele
Şi cu acvilele, luminaţiune
Mare pe ripele ambe ale Istruluĭ
Fac coloniile sus peste stâncĭ.
Tinseră velele navelor vîntuluĭ,
Sparg cu lopeţile undele-adâncĭ,
Strigă şi vasele sbóră ca umbrele
Peste a Istruluĭ faţă senină,
Unde pe creţele ce face aurea
Scînteĭŭ fantastice formĭ de lumină.

Pe când Cesarele ese din Dacia
Vin înaintea sa coloni Romanĭ.
'Nalţă toţĭ mânele, apoĭ sacrifică.
Tauri aduseră tinerĭ de anĭ

www.dacoromanica.ro

Şi pe altarele cele de marmură
Sacrele flacăre eĭ ridicară.
Toţĭ în Iliria unde Cesarele
Trece, asemenea îl salutară.

Roma e 'n linişte. Solul Cesareluĭ
Vine din Dacia, intră'n senat,
Strigă. „Victorie!“ apoĭ el şovăe,
Cade şi vĭaţa luĭ a încetat.
Senatul, consuli fac sacrificele
Pentru ajungerea cea fericită.
Cesare Augustul trece Iliria,
Spre Adriatica cea liniştită;
Atingênd ţermele măreĭ, Cesarele
Intră 'n corabia ce 'l aştepta.
Navele-atinseră cósta Italieĭ.
La gura Tibruluĭ, el debarca;
Privesce navele reînbarcându-se
Spre capitala sa cu nerăbdare.
Arcul triumfuluĭ Roma magnifică
'Nalţă Cesareluĭ, în forul mare.
De ambe sesele lumea, ca undele
Măreĭ, pe stradele Romeĭ trecea.
Membri Senatuluĭ ce pórtă lauri,
Consuli, — armatele mândre venea.
Arcul triumfuluĭ pórtă imaginea:
Vingereĭ Dacieĭ nefericite.
Opt eraŭ statue tóte-ale regilor
Dacĭ, aveaŭ fruntile lor învelite.
Eŭ trimit soli meĭ mareluĭ Cesare,
Pacea cu Dacia spre-a confirma.
Dă confirmaţia. Soli ĭaŭ armele

www.dacoromanica.ro

Ce le depuseră, triştĭ eĭ pleca!
Trece Cesarele sub al triumfuluĭ
Arc şi lictori seĭ îl însoţesce.
Membri Senatuluĭ urmă pe Cesare
În capitoliul ce strelucesce.
Daci solĭ faţă sunt la sacrificie:
Pune Cesarele dalbe cununе
Pe sinul statueĭ ḑeuluĭ ceruluĭ
Şi pe altarul seŭ florĭ el depune;
Varsă cu drépta sa vinul în flacără.
Cântă din fluere tibicĭ; Camil
Tămâe capiştea, de frumuseţile
Sele el scînteĭe albul copil.
Marele Cesare a primit numele
Dacic şi Sarmatic. Treĭ legiunĭ
Sunt cu stindardele cari port acvile.
Membri Senatuluĭ, Consulĭ, Tribunĭ,
Pórtă cununele cele de laure,
Pórtă vestmintele de serbătóre.
Vaĭ! numaĭ Dacia plânge cu lacrime!
Pentru ea ḑilele nu maĭ aŭ sóre!

„— Sora ta Laḑea dulce ca ḑiorile,
„Sclavă Romanilor, ce se făcu?
„Fuse ea victimă dulce-a amoruluĭ?“
Regele Dacieĭ ânteiŭ tăcu,
Apoĭ de Laḑea ast-fel istoriă:

Pacea făcêndu-se, Laḑea vine.
Fuse-o condiţie pusă de Dacia.
Tristă şi palidă vine la mine.
„Tînera vergură, lauda Dacieĭ, —

www.dacoromanica.ro

Ḑiseră preoți ceĭ maĭ bătrănĭ, —
„Óre remasu-a pură și vergură
„Între aĭ Daciĕ aspri stăpănĭ?“
Ast-fel sunt vorbele cari se murmură.
Eŭ plec cu armele, glótele dace
Să 'mpac căcĭ glótele se resculaseră
Contra tratatelor cele de pace.
Preoți, zarubi, de a mea ducere,
Ca să me turbure, eĭ profitară.
Uniți cu armia dară sentințele :
La mórte Laḑea o condamnară!
Lîngă o capiște eĭ aduc vergura.
Gîdea cu sabia nudă urmează
Laḑeeĭ, gardele veghĭe cu armele.
Ea pórtă doliul ; ast-fel o raḑă
Între o negură luce pe crestetul
Ceruluĭ. Cómele'ĭ cad fălfăind,
Peste vestmintele sele molatice.
Plécă ea cenele creță roșind
Cum roșesc ḑĭorile. Pare, în mijlocul
Grupelor Dacilor, strelucitóre,
Cum între aburi negri-aĭ furtunilor
Arde o flacăre dulce de sóre ;
Saŭ cum în negura ce vîntul sfâșie,
Luna cea sérbădă pare-un minut,
Apoĭ s'acoperă. Tóte privirile
Lumeĭ pe Laḑea s'aŭ abătut.
Tristă e Laḑea ca căpriórele
Ce'n ghĭara tigruluĭ sórta le duce ;
Vocea prigorilor pe malul riuluĭ,
În nopți de lacrime, nu e maĭ dulce.
Fața eĭ scîntee ca discu-Eudocieĭ.

www.dacoromanica.ro

Cine vederile pune pe ea,
Simte plăcerile ce încerc florile
Când apa norilor ploând o bea.
'Nalță vederile pline de lacrime.
Șéde alăturea cu a sa mumă
Albă cu cómele, ca néoa munților;
Ast-fel luceaferul stă lîngă lună.
Populul Dacieĭ are de Ladea
Simpatiĭ; vergura când a privit
Cu ochi 'n lacrime populul Dacieĭ,
Când ea cu buḑele dulcĭ a vorbit,
Toți, îndoindu-se de curățenia'ĭ,
Simt a lor inimă că s'a sdrobit.
Plécă genuchile, sabia săngeră,
Capul se 'nfășură în al seŭ per;
Sufletul vergureĭ sbóră pe aure,
Luce ca stelele dulceluĭ cer.
Fața Eudocieĭ pare în aere,
Șéde pe carul eĭ și lîngă sine
Sufletul Laḑeeĭ, raḑă ce flutură
Și din cosițele'ĭ cură lumine.
Pare în forma eĭ noă, maĭ splendidă
Și frumusețile'ĭ noĭ strelucesc
Ca fericirile dulcĭ ale ceruluĭ,
Când fericirile formă-ar avea.
Preoți templuluĭ fac sacrificele
Ḑeilor Dacieĭ, se umiliră;
Când eĭ pe Zamolse și Eudocia
Cari pe idolul ureĭ sdrobiră.
Ḑice pontifele palid cu fețele:
„Sufletul omuluĭ neperitor,
„N'are nicĭ nascere, n'are nicĭ perdere:

www.dacoromanica.ro

„În trecut, presinte şi viitor.
„Corpul se sfarămă, sufletul omuluĭ
„Singur se aripă; fără 'nceput,
„Nu are sufletul fine, nicĭ margine ;
„Este ca spaţiul nepriceput.
„El schimbă formele, rade şi aere,
„Luându'şĭ formele vĭeţuitóre,
„Dela planetele marĭ ale spaţĭuluĭ
„Pîn' la atomele nevedetóre.
„Iar transformările sunt fericirile,
„Sunt-a progresuluĭ lege sublimă.
„Ladea tînera aicĭ fu vergură,
„În cer ea arde-va ca o lumină."

FINITUL ĂNTEĬULUĬ RESBEL.

www.dacoromanica.ro

www.dacoromanica.ro